

LETO XV. Številka 30

Jesenice, 27. julija 1973

**ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE**

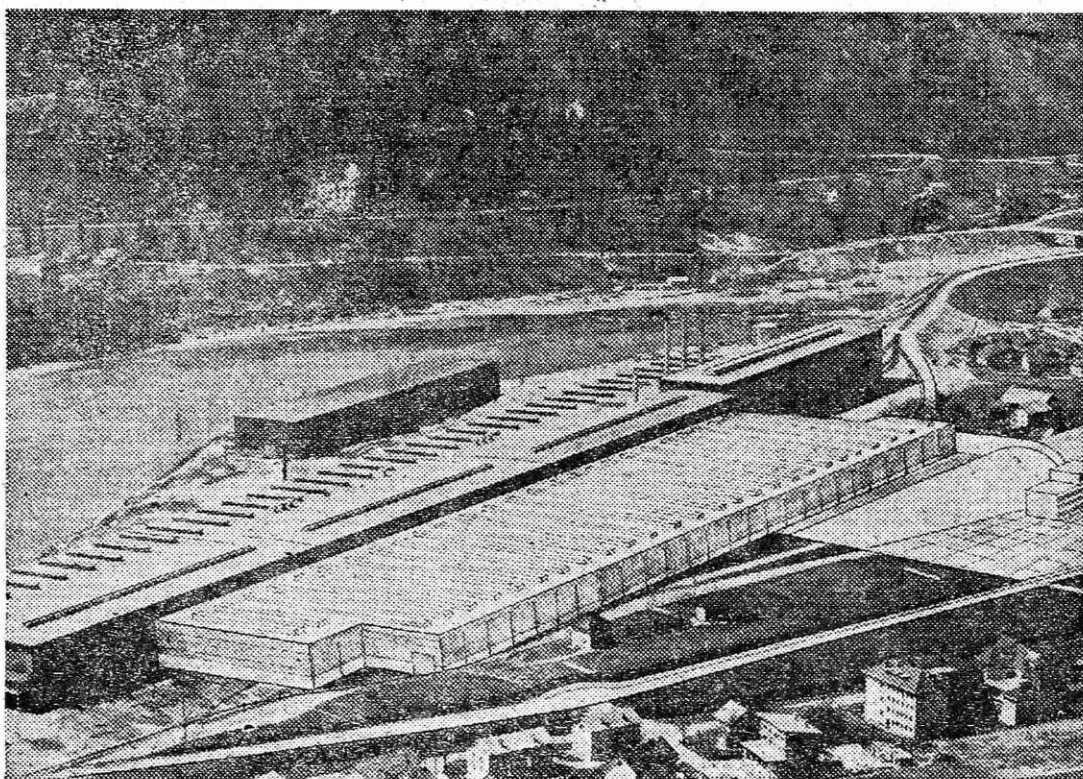
— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni
urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne
vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, zdru-
ženo podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljub-
ljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo
483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

*Usem občanom
jeseniške občine
ob občinskem
prazniku čestitajo*

- uprava Železarne
- samoupravni organi Železarne
- družbeno politične organizaci-
je Železarne
- uredništvo Železarja

Valjarna Bela z vrisano shemo bodoče hladne valjarne

Namesto običajnega razmišljanja o gospodarskih, kulturnih in drugih dosežkih v občini, naj bodo ob letošnjem 1. avgustu, prazniku občine Jesenice, naše misli namenjene osnovnim značilnostim, ki jih prinaša nova ustava v naš družbenopolitični sistem oziroma v položaj delovnih ljudi v tem sistemu. S tem se bomo tudi najlepše oddolžili trem jeseniškim in goranskim prvoborcem — partizanom — Ferdu Korenu, Viktorju Arzenšku in Ivanu Finžgarju, trem delavcem, ki so 1. avgusta pred 32. leti s svojo žrtvijo, s svojo krvjo, ob številnih drugih jugoslovanskih borcih, zapisali prve črke sedanjega družbenopolitičnega sistema. Kajti sedanje ustavne spremembe oziroma osnutek novega ustavnega besedila je globoko revolucionarni proces, je organsko nadaljevanje ljudske revolucije, nadaljevanje izgrajevanja družbenopolitičnega sistema za kakršnega so šli v boj in v tem boju tudi izkrcavali jeseniški delavci prvoborci in stotisočev najboljših sinov in hčera jugoslovanskih narodov in narodnosti. Ali kakor pravi Edvard Kardelj: »... naš socialistični sistem, naša socialistična družba je plod globoke ljudske revolucije, revolucija pa ima svoje zakone. Kdor se v revoluciji obrne nazaj, kdor se vrača, izgubi bitko...«

Naš dolg do revolucije, do ogromnega človeškega in drugega davka, ki ga je revolucija terjala pa je, da gremo naprej in to bitko izbojujemo do konca. V tem boju, v nadaljnjem razvoju socialistične in samoupravne revolucije, pa nova ustava pomeni učinkovito orožje za uspešen boj ob angažiranosti

Samoupravni sporazumi in družbeni dogovori so nova ustavna kvaliteta, ki zavezujejo vse, ki so jih sklenili ali k njim pristopili z materialno in družbeno odgovornostjo. Delegatski sistem pa, kakor pravi Edvard Kardelj: »... pomeni prav fisto, v čemer je Marks videl glavno značilnost diktature proletariata, to je, delavski razred, organiziran kot država. Toda oblike te diktature so demokratične in humanistične, ker je njen nosilec delavec, demokratično organiziran v samoupravno združenem delu in naslonjen na svoje razredne oziroma družbeno politične organizacije in na znanost. Pri takih odnosih tudi sama država, to je politična zavest, čedalje bolj postaja oziroma naj bi postala instrument samoupravno organiziranih ljudi na vseh področjih družbenega dela in ustvarjanja. S tem pa predvsem nastajajo tudi pogoji za tisti proces, ki so ga Marx, Engels in Lenin imenovali 'odmiranje države'«.

V razvoju samoupravnega socialističnega koncepta občine, ki ga prinaša osnutek nove ustave, se vgrajuje tudi krajevna skupnost kot obvezen konstitutivni element samoupravnega sistema in samoupravne organizacije družbe nasploh. Delovni ljudje, katerih pravica in dolžnost je, da se samoupravno organizirajo v krajevno skupnost kot samoupravno skupnost in da v njej sodelujejo s samoupravnim sporazumevanjem, družbenim dogovarjanjem in po svojih delegatih pri reševanju vprašanj skupnega pomena za krajevno skupnost in organizacije združenega dela ter samoupravne interesne skupnosti,

izjavljanju Železarn na tržišču. S tem je bilo naši kovinski industriji omogočeno, da nastopa enakovredno v produktivnosti, kvaliteti in v mednarodni delitvi dela.

Pri ocenjevanju lastnega raziskovalnega dela dr. inž. Gabrovška je treba omeniti njegova prizadevanja, pri izdelavi fino zrnatih in mikrolegiranih konstrukcijskih jekel. Njegovo delo je bilo v preteklih dvajsetih letih usmerjeno od reševanja kotlovske pločevine, odporne proti staranju, do reševanja problematike fino zrnatih in končno mikrolegiranih jekel s povišano mejo plastičnosti. S temi vrstami jekel se je železarna Jesenice na področju pločevine, uvrstila med pomembne proizvajalce teh izdelkov. Ta jekla se danes uporabljajo za graditev najzahtevnejših objektov v gospodarstvu.

Glede na vse to, je odbor za izume in racionalizacije DS Železarn smatral, da dr. inž. Gabrovšek opravičuje in zasluži Pantzovo nagrado. V več kot dvajsetih letih je veliko prispeval k razvoju znanosti in tehnologije ter uspehom Železarn na tem področju.

Nagrado in diplomu bodo dr. inž. Marinu Gabrovšku izročili na prvi seji novega delavskega sveta Železarn, ki bo v torek, 31. julija, pred praznikom občine Jesenice.

Uresničevanje skupnih interesov v krajevni skupnosti in občini na osnovi samoupravnega sporazumevanja, družbenega dogovarjanja in delegatskega sistema

samega delavskega razreda, samoupravljalcev in vseh naprednih sil naše socialistične skupnosti za udržiteljnost družbenega položaja delavskega razreda in delovnega človeka v organizacijah združenega dela, v občini in v krajevnih skupnostih.

Razvoj samoupravljanja in osnutek nove ustave prinaša tudi velike spremembe v komunalni sistem. Osnutek nove ustave sicer ne prinaša glede položaja občine in njenih funkcij bistveno novih elementov. Z razvojem samoupravljanja in osnutkom nove ustave pa so podane osnove za to, da se občina razvija kot samoupravna in temeljna družbenopolitična skupnost; v kateri bodo imeli delavski razred in vsi delovni ljudje ter njihovi interesi odločilno vlogo v vseh oblikah samoupravljanja v občini. Da se razvija v skupnost, ki bo odprta na oblast in samoupravljanje delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. To pomeni, da bodo morali biti v vseh centrih odločanja pri sprejemanju odločitev prevladujoči interesi delavskega razreda. Če izhajamo iz tega, da je osnova samoupravljanja v občini samoupravljanje v temeljnih organizacijah združenega dela ter v krajevnih in interesnih skupnostih potem bo to mogoče uresničevati z doslednim uresničevanjem delegatskega razmerja v vsem političnem sistemu občine, to je pri konstituiranju organov samoupravljanja in občinske skupščine ter njenih organov. Medsebojna razmerja in skupne interese pa bodo delovni ljudje v občini uresničevali, organizirani v omenjene asociacije: »po samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju in po delegatih v občinskih skupščinah in v drugih organih samoupravljanja.«

ki opravljajo dejavnosti posebnega družbenega pomena. V njej bodo delovni ljudje uresničevali in zadovoljevali svoje skupne potrebe in interese v povezovanju z organizacijami združenega dela in drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi ter sodelovali pri opravljanju družbenih zadev in odločanju o vprašanjih skupnega pomena v občini in v širših družbenopolitičnih skupnostih.

Bistveno pa se v primerjavi z dosedanjim ustavno ureditvijo razširja področje, na katerem občini v krajevni skupnosti uresničujejo svoje skupne potrebe in interese. S sedanje usmeritve predvsem na urejanju komunalnih in drugih vsakodnevnih potreb prebivalcev krajevnih skupnosti, pa se razširja poleg urejanja medsebojnih odnosov in posameznih družbenih dejavnosti tudi na ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, sprejemanje programov in planov razvoja skupnosti, gospodarjenja s prostorom, varstvo okolja in drugo.

Zgoščen pesek samoupravnega socialističnega koncepta občine, ki zajema vso občino in krajevno skupnost, nam odkriva osnovni namen nove ustave. Z njo delavski razred dobiva v svoje roke močno in učinkovito orožje za uveljavljanje vodilne vloge svojih interesov v družbi. Na drugi strani pa spoznanje, da ustavne rešitve tega same po sebi še ne zagotavljajo, temveč da bo v boju za uresničitev duha ustave potrebno angažirati sam delavski razred in vse napredne sile naše socialistične skupnosti. To pa naj bo naša obveza do 1. avgusta in do končne zmage samoupravne socialistične revolucije.

Železarski globus

ITALIJA — Italsider name, rava povečati poprečno proizvodno zmogljivost kokil v svoji železarni v Trstu. Namesto sedanjih 180.000 ton letno bodo po končani rekonstrukciji proizvajali letno 280.000 ton kokil.

JAPONSKA — Zaradi velikega povpraševanja po jeklu doma in na svetovnem tržišču obratujejo japonske železarnes s polno zmogljivostjo. Če se bo tako nadaljevalo računajo japonski železarski strokovnjaki, da bodo leta 1975 dosegli proizvodnjo surovega jekla 130 milij. ton in leta 1977 148 ali celo 150 milij. ton.

Prva Pantzova nagrada in diploma dr. inž. Marinu Gabrovšku

Delavski svet Železarn je lani sprejel pravilnik o vsakoletni podelitvi Pantzove nagrade in diplome, za najboljši dosežek pri raziskovalnem delu na področju metalurgije. Na letošnji razpis je odbor za izume in racionalizacije prejel šest individualnih in teamskih predlogov s skupaj 12 avtorji. Na zadnji seji 13. julija je odbor sklenil, da se letošnja Pantzova nagrada in diploma prvič podeli dr. inž. MARINU GABROVŠKU, direktorju sektorja tehnične kontrole in raziskave.

Odbor je pri odločitvi menil, da dr. inž. Marin Gabrovšek vsekakor sodi med vodilne znanstvenike in organizatorje znanstveno raziskovalnega dela v črni metalurgiji. Raziskovalno delo je v Železarni pod njegovim vodstvom zaživelo in se uveljavljalo do sedaj na vseh področjih in fazah proizvodnje. Po njegovi zaslugi so se v Železarni raz-

vile nove tehnologije, ki so bile uspešno prenešene v proizvodnjo. Plod načrtnega raziskovalnega dela, so bili novi proizvodi višje kvalitete, proizvodnja je postala zanesljivejša, ekonomski učinki pa pozitivni.

Dosežki njegovega lastnega znanstveno-raziskovalnega dela, kot tudi rezultati njegovega idejnega vodenja stro-

kovnih timov, predstavljajo za Železarno, kot tudi celotno družbo velike vrednote, ki so prinesle podjetju, kot tudi naši metalurgiji velik ugled.

Dinamo pločevine in trakov, fino zrnata in mikrolegirana konstrukcijska jekla, ogljikova in nerjavčna avtomatska jekla, številne oplašene elektrode in dodatni materiali za avtomatsko varjenje, jekla za patentirano žico, jekla za matice in vijake in številni specialni materiali PMO, CRI, Mn 14P, so individualni ali timski dosežki prvega dobitnika Lambert Pantzove nagrade. To predstavlja pomemben doprinos, ne samo k finančni realizaciji podjetja ampak tudi pri uve-

Razgovor s predsednikom DS TOZD VALJARNE in DS TOZD HLADNA PREDELAVA

Dosedanja aktivnost pomembna osnova za uspešno delo samoupravnih organov v TOZD

Danes z razgovorom s prvima predsednikoma delavskega sveta temeljne organizacije združenega dela VALJARNE — Mavrom LENARDIČEM in TOZD HLADNA PREDELAVA — Ivanom SUŠNIKOM, zaključujemo s predstavitvijo vseh petih in prvih predsednikov delavskih svetov temeljnih organizacij združenega dela in organizacije skupne službe. Tako kot v vseh dosedanjih primerih smo ju zaprosili, da povesta nekaj misli o nalogah samoupravnih organov v TOZD.

Mavro Lenardič

Mavro Lenardič:

»Letošnja zelo bogata politična aktivnost vseh družbeno-političnih organizacij, samoupravnih organov in vodstvenih struktur v pripravah za uresničitev takoimenovanih delavskih ustavnih dopolnil, ob vključevanju v to aktivnost vsega delovnega kolektiva, je nedvomno že pomembna osnova, da se no. voizvoljeni samoupravni organi v TOZD uspešno spoprimajo s svojimi nalogami. Za nami je že konstituantna seja delavskega sveta, odborov in komisij v TOZD, ki so že začeli samoupravno delovati po številnih vprašanjih in nalogah, ki jih narekuje proizvodnja in ekonomika poslovanja.

Naš širok proizvodni proces izdelave valjanih trakov, žice, profilov in pločevine, je odvisen od dobrega vložka predhodne TOZD, vestnega dela vseh, ki v proizvodnem procesu sodelujejo od proizvajalcev, vodstvenega kadra in aktivizacije umskih kapacitet, do odgovornega dela vseh samoupravljalcev. To pa pomeni odgovorno nalogo v pogledu sodelovanja, dogovarjanja in usporazumevanja, usklajevanja, spodbujanja itd.

Pri tem moram reči, da tudi delovna inteligenca oz. vo-

in neposredno povezavo z delovnim kolektivom oz. slehernim članom kolektiva. Tisti posamezniki pa, ki svojega strokovnega znanja in strokovnosti ne bodo znali ali ne bodo hoteli združiti s samoupravnimi težnjami in hoteli, pa bodo s svojo strokovnostjo ostali izolirani in jih bo prehitel čas.

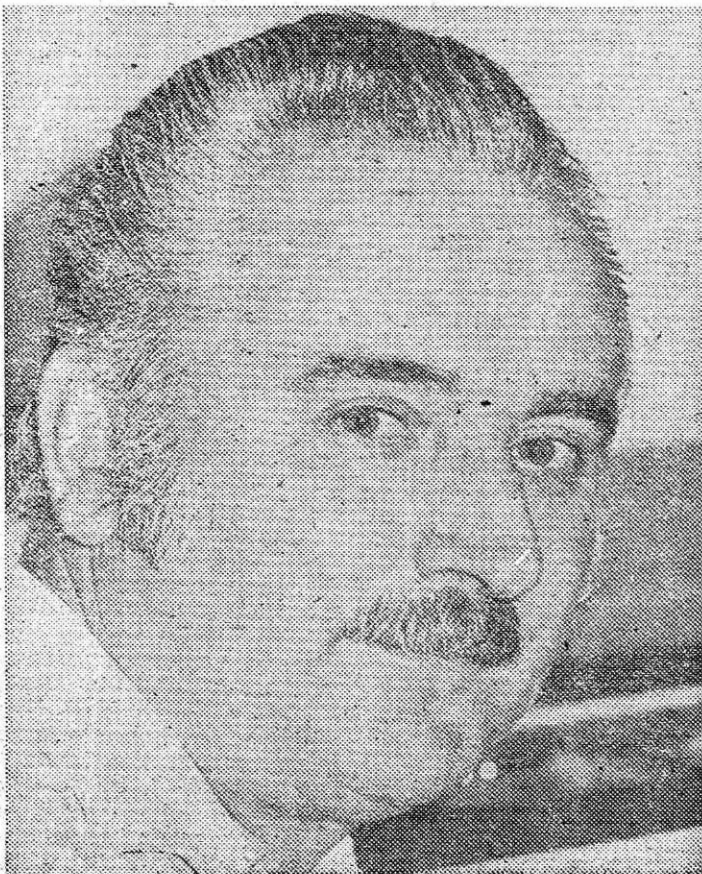
S tem sem hotel le poudariti, da uspehi našega dela ne bodo odvisni samo od izvoljenih samoupravnih organov, ampak od vsega delovnega kolektiva TOZD, ki bo moral delovati enotno in povezano znotraj TOZD in med ostalimi TOZD ter disciplinirano in vestno uresničevati vse proizvodne naloge.

Ivan Sušnik:

»Že z ustanovitvijo TOZD v naši Železarni smo naredili velik korak naprej v pogledu gospodarjenja in urejanja naših medsebojnih odnosov. TOZD Hladna predelava je zelo raztresena po vsej Železarni, saj so naši obrati od Hrenovce do Bele. Ravno zato bomo morali čimtesnejše sodelovati z vsemi TOZD in skupnimi službami Železarne.

Ker je naša proizvodnja v glavnem odvisna od vložka, ki ga dobimo v TOZD Valjarne, bo povezovanje s to TOZD še bolj pomembno in nujno. V naši TOZD pa bo moral sleherni član delovne skupnosti vestno uresničevati svojo delovno dolžnost na delovnem mestu in v TOZD. Vsi bomo morali skrbeti za čimvečjo proizvodnjo in dobro kvaliteto. Proizvodi naše TOZD so končni in se prodajajo direktno kupcem v naši državi in v tujini. Zato bomo morali imeti še toliko večjo skrb ne samo do kvalitete izdelkov, temveč tudi do kupcev in se kar najbolj disciplinirano držati terminskih rokov za posamezne izdelke.

Naloge delavskega sveta

Ivan Sušnik

TOZD so zelo odgovorne in jih bomo lahko uspešno izvrševali le s pomočjo družbeno-političnih organizacij, vseh odborov in komisij pri delavskemu svetu, obratovodstev in vodstva TOZD ter vseh

članov delovne skupnosti TOZD. S takim delom bomo lahko bolje delali in gospodarili ter tudi lažje ustvarjali sredstva za osebne dohodke, osebni in družbeni standard.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Dežurna služba

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 28. julija:		
inž. Stanislav ČOP, talilnice	328	76-538
NEDELJA, 29. julija:		
inž. Sašo KAVČIČ, hladna valjarna	524	81-826
PONEDELJEK, 30. julija:		
Jože KOŠIR, transport	541	84-022
TOREK, 31. julija:		
Marjan MRAK, elektro jeklarna	884	81-012
SREDA, 1. avgusta:		
inž. Avgust KARBA, direktor proizvodnje	270	693
CETRTEK, 2. avgusta:		
inž. Boris BREGANT, OPTIA	801	81-284
PETEK, 3. avgusta:		
inž. Alojz KALAN, SM jeklarna	360	81-726

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Jubilanti 50-letniki

V mesecu avgustu bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Boris BEM — hladna valjarna — 1. avgusta, Ivan BUČEK, strojne delavnice — 6. avgusta, Marjan POTOČNIK, strojne delavnice — 12. avgusta, Marjan MRAK, elektro jeklarna — 12. avgusta, Franc PREVC, transport — 16. avgusta, Janez PRISTOV, jeklovlek — 16. avgusta in Angel VIDMAR, plavž — 26. avgusta.

Vsem sodelavcem naše iskrene čestitke!

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Pred letom tehničnih inovacij

V prvem polletju letošnjega leta so novatorji in racionalizatorji Železarne uvedli v proizvodnjo in predložili v oceno 35 zelo koristnih in večvrednih tehničnih izboljšav.

Komisija za racionalizacije in novatorstvo pri svetih delovnih enot, kakor tudi odbor pri delavskem svetu Železarne, so se prizadevali, da so tekoče in objektivno ocenjevali vse v oceno predložene izboljšave in avtorje na osnovi prikazanih in potrjenih izračunov in prihrankov in koristij ustrezno nagradili.

Komisije pri svetih DE so pozitivno ocenile 12 tehničnih izboljšav in avtorjem odobrile in izplačale 12.608,00 din spodbodnih odškodnin.

Odbor za izume in racionalizacije pri DS pa je obravnaval osem izboljševalnih predlogov in avtorjem priznal 22.686,00 din akontacij in odškodnin.

Prizadevnost in uspešnost naših iznajditeljev, novatorjev in racionalizatorjev je bila v prvem polletju letošnjega leta nagrajena v skupni višini 35.294,00 din.

Na junijskem posvetovanju, ki ga je sklical zvezni odbor Zveze sindikatov Jugoslavije o tehničnih inovacijah je bilo sklenjeno, da bo leto 1974, leto tehničnih izboljšav. Tudi naša Železarna se mora z vsemi najboljšimi močmi vključiti v to akcijo. Svoje napore za pospeševanje te dejavnosti morajo vložiti poleg organov samoupravljanja, sindikalne organizacije tudi društvo iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav, društvo inženirjev in tehnikov ter vsi drugi s tehnično proizvodnim sektorjem in službo za novatorstvo in racionalizacije pri SEOP na čelu.

PRISPEVKI ZA SPOMINSKI DOM V KUMROVCU

V Železarni smo že začeli z zbiranjem sredstev za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu. V juniju in juliju so o tej pomembni jugoslovanski akciji razpravljale delovne skupine na svojih sestankih, beseda pa je tekla tudi na ostalih sestankih družbenopolitičnih organizacij. V juliju so bili vplačani tudi že prvi prispevki v posameznih obratih Železarne. Da bi akcijo čim preje uspešno zaključili, tovarniška konferenca sindikata Železarne vabi k sodelovanju vse tiste člane kolektiva, ki prispekov še niso vplačali, da to čim prej storijo in tako omogočijo, da bomo uvrščeni med podjetja, ki so že prispevala za pomemben objekt, ki ga bodo zgradili v Titovi rojstni vasi Kumrovec.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

V dežju in megli na Stol

Mladi rod slovenskih železarjev po poteh naše slavne preteklosti

V počastitev 22. julija — dneva vstaje, je tovarniška konferenca ZMS železarne Jesenice pripravila pohod mladih železarjev na Stol. Udeležilo se ga je okrog sto mladih iz železarn Ravne, Store in Jesenice ter iz delovnih kolektivov Tovil Ljubljana, TGA Kidričevo in Verige Lesce. Pohod je motilo izredno slabo vreme, tako, da se je na najvišji vrh v Karavankah povzpelo le okrog trideset mladih. Kljub dežju in megli je med udeleženci pohoda prevladovala dobra volja in prijateljsko vzdušje.

V soboto dopoldan smo se vsi udeleženci pohoda zbrali v Završnici. Okrog enajste ure se je začela proslava v počastitev praznika dneva vstaje. Najprej je mlade pozdravil inž. Vasilij Koman, predsednik tovarniške konference ZM. Zatem je navzočim spregovoril Srečo Mlinarič, podpredsednik republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, ki je poudaril pomen pohoda mladih po partizanskih poteh kot uspešne oblike razvijanja in negovanja tradicij NOB. Mlade železarje je pozdravil tudi Gregor Klančnik, generalni direktor ZPSŽ. V kulturnem programu je nastopil moški pevski zbor Jeklar in pihalni orkester jeseniških železarjev.

Popoldan so se zvrstila športna tekmovanja na TRIM stezi. Zmagala je ekipa naše železarne in prejela praktično nagrado.

Po končanem tekmovanju smo krenili proti Valvasorjevemu domu. Po obilni večerji smo pripravili velik taborni ogenj. Ko so se plameni dvignili visoko pod nebo, smo ob zvokih harmonike zapeli vedno lepo partizansko pesem: V temnem gozdu ob tabornem ognju... Pesem je napolnila dolino pod Karavankami, kjer so med NOB naši borci izbojevali tisto najlepše, za kar so se borili — svobodo. Obudili smo spomin na težke dni narodno-osvobodilnega boja z željo, da se kaj takega nikoli več ne zgodi v prelepem svetu pod Karavankami. Prijeten večer je kar prehitro minil.

Nedeljsko praznično jutro nas je sprejelo z dežjem in gosto meglo, ki se je leno vlačila okrog vrha Stola. Vse je kazalo, da se vreme ne bo kmalu popravilo. Sklenili smo, da za nedoločen čas preložimo pohod na vrh Stola. Najbolj vztrajni smo okrog desete ure odšli na pot. Hodili smo po stopinjah naših borcev, ki so se med NOB borili pod mogočnim vrhom Karavank. Stol nas je sprejel z nalivom in močnim vetrom. V Prešernovi koči smo se okrepčali in posušili, popoldan pa smo se vrnili nazaj v Završnico. Bili smo veseli, da je pohod kljub slabemu vremenu dosegel svoj namen. V pogovorih z mladimi sem izvedel, da so bili vsi zadovoljni in da si takšnih srečanj še želijo.

Vinka, iz kolektiva Tovil Ljubljana, je v prijetnem pomenku dejala:

»Pohodi, kot je bil današnji, so idealna oblika zbliževanja mladih med seboj. Tukaj se spoznajo med seboj, kar jim potem pomaga pri nadaljnjem delu na različnih področjih. Prekinila sem dopust na morju in se udeležila pohoda, ker rada zahajam v planine. V prijetni družbi z mladimi železarji sem preživela dva lepa dneva.«

Prav je, da pohod mladih železarjev na Stol postane tradicionalen in da se v prihodnjem letu v še večjem številu srečamo v našem prelepem gorskem svetu.

Janko Rabič

Učenca — varilca pri praktičnem delu

Polletni pregled izvrševanja remontov

S planom remontov, ki smo ga izdelali hkrati s proizvodnim planom, so bili seznanjeni tudi vsi tisti, ki odgovarjajo za izpolnjevanje proizvodnega programa. Letni plan remontov je bil izdelan na osnovi nakazanih potreb posameznih vodij vzdrževanja in usklajen z možnostmi in kapacitetami vzdrževalcev. Zaradi specifičnih pogojev in potreb proizvodnje, smo se dogovorili, da letni program remontov predstavlja okvirne potrebe remontov, ki ga je potrebno upoštevati tudi pri programiranju proizvodnje med letom.

Na osnovi letnega programa smo za vsak mesec izdelali, z upoštevanjem potreb proizvodnje in ostalih dejavnikov, ki pogojujejo dobro opravljen remont, operativne mesečne plane, za večdnevne in enodnevne remonte. Operativni plani remontov so poleg časovnih terminov, vsebovali tudi potrebe po ljudeh.

Ker je prvo polletje zaključeno, lahko podamo polletno bilanco izvršitve plana remontov. Ker je bil plan izdelan že po temeljnih organizacijah združenega dela, je tudi analiza narejena v tem okviru.

Temeljna organizacija združenega dela

TALIHNICE:

Skupaj je bilo v I. polletju programiranih, v okviru letnega načrta enainšestdeset remontov, izvedenih pa je bilo dvainpetdeset. Po posameznih obratih je bil polletni plan realiziran:

PLAVZ S SVOJIMI OBRATI:

planirano skupno 24 večdnevni remontov, izvedeno skupno 17 večdnevni remontov;

MARTINARNA:

planirano skupno 19 večdnevni remontov, izvedeno skupno 19 večdnevni remontov;

ELEKTRICNE PEČI:

planirano skupno 6 večdnevni remontov, izvedeno skupno 5 večdnevni remontov;

SAMOTARNA:

planirano skupno 10 večdnevni remontov, izvedenih skupno 9 večdnevni remontov;

LIVARNA:

planirano skupno 2 večdnevna remonta, izvedeno skupno 2 večdnevna remonta.

Temeljna organizacija združenega dela

VALJARNE:

Skupno je bilo planiranih štiriinšestdeset večdnevni remontov, izvedenih pa štiriindvajset. Po posameznih obratih je realizacija naslednja:

VALJARNA BLUMING S SVOJIMI OBRATI:

planirano 14 večdnevni remontov, izvedeno 10 večdnevni remontov;

VALJARNE JAVORNIK:

planirano 20 večdnevni remontov, izvedeno 14 večdnevni remontov;

Temeljna organizacija združenega dela

HLADNA PREDELAVA:

Planiranih je bilo osemindvajset večdnevni remontov, realiziranih pa petinštirideset. Po posameznih obratih

je bil plan uresničen:

HLADNA VALJARNA:

planirano 10 večdnevni remontov, izvedeno 5 večdnevni remontov;

ZICARNA:

planirano 17 večdnevni remontov, izvedeno 11 večdnevni remontov;

PROFILARNA:

planirano 2 večdnevna remonta, izveden 1 večdnevni remont;

JEKLOVLEK:

planirano 19 večdnevni remontov, izvedeno 10 večdnevni remontov;

ELEKTRODNI:

planirano 50 večdnevni remontov, izvedeno 18 večdnevni remontov.

Iz navedenih podatkov lahko ugotovimo, da je bilo odstopanje od letnega plana remontov najmanjše v TOZD Talihnice, največje pa v TOZD Hladna predelava. Na odstopanja plana lahko gledamo z dveh vidikov in sicer, prvi je, da smo pri letnem planu predvidevali več remontov, kot so jih v polletju pokazale potrebe, v tem primeru je odstopanje pozitivno, drugi vidik pa je ta, da smo iz raznih vzrokov ali zaradi potreb proizvodnje, ali pomanjkanja rezervnih delov ali zaradi pomanjkanja vzdrževalcev, od predvidenih remontov odstopili; kar je nedvomno negativno in ima lahko za proizvodnjo v drugem polletju zelo neugodne posledice.

Poglejmo še, kako smo v prvem polletju uresničevali operativne mesečne plane remontov v globalu.

V operativnih mesečnih planih je bilo v prvem polletju

planirano skupaj 146 večdnevni remontov, izvedeno je bilo 125, odloženih pa 16 večdnevni remontov. Izven plana je bilo izvedenih 18 večdnevni remontov, v drugem polletju pa se nadaljujejo dela na petih večdnevni remontih. Skupaj je bilo v prvem polletju izvedenih 143 remontov ali 98 % operativnega plana.

Poleg večdnevni remontov je bilo v operativnih planih zajetih tudi 203 enodnevni remontov, od česar je bilo 137 izvedenih, odloženih pa 16. Iz teh podatkov lahko spoznamo, da so sodelavci tudi na področju vzdrževanja dosegli zadovoljive rezultate in s tem doprinesli svoj delež k izpolnjevanju proizvodnih načrtov.

Se nekaj besed o problemih pri izdelavi operativnih mesečnih programov remontov. Osnovni problem je nedvomno v razcepljenem vzdrževanju. Ni malo primerov, da so operativni programi za posamezne remonte izdelani samo za strojne ali samo za elektro vzdrževalce. Iz nekaterih obratov kljub večkratnim opozorilom ne dobivamo natančno izdelanih programov remontov, nekateri pa te programe izdelajo samo v toliko, da zadostijo zahtevam. Seveda tako izdelani programi ne morejo biti osnova, da bi remontu v vseh pogledih dobro uspeli. Iz izkušenj, ki jih imamo v prvem polletju, lahko zaključimo, da samo dober, skupno pripravljen in izdelan program remontov, lahko mnogo pripomore k uspešni izvršitvi. Dobro pripravljen remont lahko doprinese svoj delež k večji proizvodnji, kakor tudi k zmanjšanju stroškov samega remonta. Oba faktorja sta izredno važna. Ko bodo TOZD v polni meri zaživele, bodo po vsej verjetnosti zasledovale ta dva faktorja, ki imata pomemben vpliv na boljše gospodarjenje. To pa zahteva, da moramo tehniko programiranja remontov izboljšati.

Referent za remonte
Stane Torkar

S sej sindikalnih odborov

ELEKTRODNI OBRAT

Predsednik sindikalnega odbora Janez Kosmač je za 9. julij sklical tretjo redno sejo. Člane odbora je seznanil s pomenom akcije za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu. Prisotne je pozval, naj aktivno sodelujejo pri zbiranju prispevkov za spominski dom v Kumrovcu. V nadaljevanju seje so odobrili denarno pomoč sodelavkama Cilki Bajt in Mariji Klemenčič, ki že dalj časa bolujeta. Ob koncu seje je bila še posredovana informacija o uspelem izletu na otok Krk. Sindikalni odbor želi, da bi se v prihodnje izletov udeležilo še več zaposlenih v elektrodnom obratu.

SEDMA SEJA KOMISIJE ZA ODLIKOVANJA PRI TOVARNIŠKI KONFERENCI SINDIKATA ŽELEZARNE

Komisija za odlikovanja je na seji, dne 6. julija, obravnavala štiri predloge za podelitev odlikovanj iz valjarne 2400. Komisija se je s predlogi v celoti strinjala in jih bo dostavila občinski komisiji za odlikovanja. V drugem delu seje so prebrali dopis zveze za telesno kulturo Slovenije. Skladno z vsebino tega dopisa bo komisija za odlikovanja pri tovarniški konferenci sindikata izdala ustrezno priporočilo, oziroma mnenje.

Skupna seja o gospodarstvu

V torek, 24. julija, je bila v sejni sobi Delavskega doma pri Jeleni skupna seja komisije za družbeno ekonomsko vprašanja pri tovarniški konferenci sindikata in grupe za gospodarska vprašanja pri tovarniški konferenci zveze komunistov Železarn.

Na dnevnem redu skupne seje obeh organov je bila razprava o gibanju gospodarstva v prvega polletja z analizo periodičnega obračuna prav tako za prvo polletje.

Nekaj več je o torkovi seji povedal predsednik komisije za ekonomska in družbena vprašanja pri tovarniški konferenci sindikata tov. Niko Sok.

Najprej je nekaj uvodnih misli povedal član tovarniške konference ZK Železarn Dante Jasnič. Opozoril je na nedavno sejo predsedstva CZZKJ, na kateri so razpravljali o gospodarjenju in aktualni problematiki s tega področja.

Tov. Jasnič je med drugim govoril o dosežkih v povojnih letih. Rečeno je bilo, da smo v minule obdobju z izvajanjem ustavnih dopolnil uspešno kar zadeva politično stabilizacijo, medtem ko pri naporih za stabilizacijo gospodarstva nekoliko zaostajamo. Pri tem je treba opozoriti na vzroke, ki vplivajo, da rezultati pri gospodarjenju niso boljši. Vse premalo izkoriščamo proizvodne zmogljivosti, s katerimi razpolagamo. Z dobrim delom ter z boljšo organizacijo dela in istočasno z zmanjšanjem proizvodnih stroškov bomo lahko veliko prispevali k stabilizaciji gospodarstva. To naj bi bila tudi osrednja naloga, za njeno izpolnjevanje pa moramo biti zainteresirani vsi in tudi vključeni. Za stabilizacijo gospodarstva je treba zainteresirati vse sloje in slehernega posameznika, da bi življenj-

ski standard lahko obdržali na sedanji ravni.

Sledilo je poročilo direktorja finančno računovodskega sektorja Mitje Medveščka. Govoril je o doseženih rezultatih v prvem polletju. Sledila je razprava, v kateri so sodelovali glavni direktor mag. inž. Peter Kunc, Niko Sok, Anton Zupan in drugi.

Na rezultate Železarn v prvem polletju so vplivali tudi objektivni vzroki, kot npr. pomanjkanje električne energije in smo zato imeli tudi manj proizvodnje. Med subjektivne vzroke, ki so imeli svoj vpliv v prvem polletju, pa je treba šteti neustrezne

izplene v valjarnah, ki bi morali biti vsekakor večji. Ob prizadevanjih za doseganje količinskega plana ne bi smeli pozabiti na kvaliteto izdelkov, še posebej tistih, ki so na trgu iskana in ki pomenijo dobro prodajo ter sredstva, ki nam omogočajo nadaljnje delo.

Analiza doseženih rezultatov prvega polletja pa je prav gotovo zanimiva za razpravo na sestankih delovnih skupin. Potrebna bo skupna akcija družbeno-političnih organizacij ter samoupravnih organov, da v drugem polletju dosežemo kar največ, z dobro delovno disciplino, doslednim koriščenjem delovnega časa, vsa naša skrb pa mora biti namenjena kvaliteti izdelkov, ki jih trg potrebuje.

V juniju 19 poškodb na delovnih mestih

Po podatkih službe za varstvo pri delu je bilo v prejšnjem mesecu na delovnih mestih poškodovanih 19 naših sodelavcev in izgubljenih 567 dni. V TOZD talilnice so imeli 4 poškodbe in 103 dneve, TOZD valjarne prav tako 4 poškodbe in 133 dni, TOZD hladna predelava 6 poškodb in 132 dni, TOZD vzdrževanje, energija in transport 5 poškodb in 197 izgubljenih dni. V skupnih službah ter gostinski enoti Železar niso imeli poškodb. V Gostinski enoti Železar so imeli dva izgubljena dneva zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev.

Na poti v službo so imeli eno poškodbo in 46 izgubljenih

dni v TOZD hladna predelava, TOZD vzdrževanje, energija in transport 1 poškodba in 40 izgubljenih dni ter v skupnih službah ena poškodba in 18 izgubljenih dni. Zaradi poškodb na poti v službo iz prejšnjih mesecev so imeli sedem izgubljenih dni v TOZD talilnice, medtem ko v valjarnah in gostinski enoti Železar poškodb na poti v službo niso imeli.

Na delovnih mestih je bilo v juniju poškodovanih 19 naših sodelavcev. S tem smo izenačili doslej najnižje število poškodb v lanskem novembru.

V vednost vsem koristnikom izredno plačanih dopustov

Brez soglasja obratovodstev ni izredno plačanih dopustov

Znano je, da Železarna v veliki meri podpira družbeno dejavnost tako na področju telesne kot duhovne kulture. Ta podpora se kaže tudi v obliki izredno plačanih dopustov, ki jih Železarna daje za te namene. Delavski svet je za leto 1973 odobril po predhodni razpravi v delovnih skupinah skupno 4000 delovnih dni izredno plačanega dopusta. Ker samoupravni organi stojijo na stališču, da se dopusti za nazaj ne odobravajo, se je v preteklosti ustalila praksa, da že odbor za življenjske in delovne pogoje tistim organizacijam in društvom, ki so največji koristniki tega dopusta, določi število ali kvoto, ki jo lahko posamezniki koristijo po predhodnem obvestilu organizacije ali društva službi kadrovskega sektorja. Tako je bilo npr. hokej klubu Jesenice odobreno 1950 dni, za planinsko dejavnost 70 dni, gledališču Tone Čufar 40 dni izredno plačanega dopusta itd. Za vse tiste, ki pa niso zajeti v kvoti in za ostale izredne potrebe, pa ima odbor za delovne in življenjske pogoje rezervo, ki je znašala za leto 1973 — 380 dni.

Na osnovi take prakse je odbor za življenjske pogoje in rekreacijo v letu 1971 sprejel sklep, da se ne glede na to, da je kvota plačanih dopustov in kriterij že vnaprej odobren, le-ta lahko koristi samo po predhodnem pismenem ali ustnem soglasju obratovodstva, kjer je tisti, za katerega prosimo, zaposlen. Tako soglasje je treba poslati referentu za rekreacijo, ki vodi evidenco o koriščenju izredno plačanih dopustov in ki daje obvestila obratnim personalom o koriščenju letih, seveda če odobrena kvota še ni izčrpana. Nujnost takega sklepa je več kot prepričljiva, saj neposredno obratovodstva odgovarjajo za nemoten proizvodni proces, ki pa je vsled pomanjkanja delovne sile marsikje že ogrožen.

V preteklosti so mnogi koristniki izredno plačanih dopustov tako iz področja kulture, telesne kulture in ostalih področij družbene aktivnosti, upoštevali tak sklep in se po njem tudi ravnali. V zadnjem času pa je vse več takih, ki niti ne obvestijo obratovodstva o neposredno nadrejenih, da imajo izredno plačan dopust, kaj šele, da bi vprašali, če ga lahko imajo. Na tako stanje nas opozarja tudi to, da vse več obratovodstev intervenira, kdo je odobril dopust in podobno. Zaradi tega služba kadrovskega sektorja opozarja vse koristnike dopustov, da na osnovi navodil predpostavljenih in sklepa odbora za življenjske pogoje in rekreacijo, ne bo izdajala nobenih potrdil o izredno plačanem dopustu, dokler ne bo dobila soglasja obratovodstva obrata, kjer je koristnik dopusta zaposlen.

To objavljamo zaradi tega, da ne bo kasnejših težav ali neupravičenih izostankov, kajti koristniki izredno plačanih dopustov so sami dolžni pri obratovodstvu dobiti soglasje, ki ga obratovodstvo ali koristnik sam predloži pristojni službi kadrovskega sektorja.

Oddelek za družbeni standard

Sestanki delovnih skupin

TOZD TALILNICE

LIVARNE — 12., 13. in 20. julija so se sestale delovne skupine v kovinolitarni, jeklolitarni ter v čistilnici. V kovinolitarni ter v jeklolitarni so planske naloge v juniju presegle za 12,6 % oziroma za 5,6 %. Proizvodni stroški v prvih petih mesecih so bili manjši od planiranih in so rezultati ugodni. Obe delovni skupini sta bili seznanjeni z akcijo za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu. Za normalno proizvodnjo v kovinolitarni bi potrebovali manjšo električno sušilno peč, s čemer bi poenostavili delo. Delovna skupina Podobnik v jeklolitarni kritično ocenjuje porast cen in poziva vse pristojne v Železarni, da naj pripomorejo k povečanju osebnih dohodkov, če že ne moremo zadržati porast cen. Delovna skupina Smolej v čistilnici je brez pripomb sprejela na znanje začasni statutarni sklep TOZD talilnice. S prispevkom za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu se ne strinjajo s pripombo, da imajo najnižje osnovne postavke v livarni. Razen tega kljub vedno večjemu porastu cen osebnih dohodkov ostajajo na dosedanji ravni. Zaradi težine dela bi morali osnovne postavke v čistilnici povečati za eno skupino.

TOZD VALJARNE

VALJARNA 2400 — Delovna skupina Kofler v adjustaži je imela sestanek 14. in 16. julija. Na sestanku 14. julija so bili seznanjeni s proizvodno problematiko v juniju ter z namenom zbiralne akcije za spominski dom v Kumrovcu. Vprašujejo, zakaj so tolikšne razlike med osebnimi dohodki med obrati. Podatke bodo preverili in nato odgovorili na postavljeno vprašanje. Dva dni pozneje so analizirali ustavev dela 13. julija. Ugotavljajo osnovni vzrok — neustrezne osebne dohodke, s pripombo, da so delovni pogoji težki in imajo le četrto skupino. Menijo, da so za delo, ki ga opravljajo premalo nagradjeni. To velja tudi za pomožne delavce, ki imajo tretjo skupino in so zaslužili od 1380 do 1730 din. Zaslužek so primerjali z delavci v drugih obratih v valjarnah in na plavžu, kar ustvarja nerazpoloženje, zaradi primerjave samo končne vsote pri izplačilu, ne pa ocene na osnovi predvidene analize ur in otežkočenega dodatka. Vzrok za nedavno ustavev dela naj bi bil tudi v pomanjkanju delavcev in so zato ostali delavci še bolj obremenjeni. Doslej so ta problem reševali s pisanjem ur za manjkajoče, kar pa v prihodnje

ne bo mogoče. Nekaj pripomb so imeli tudi k razmerju med najmanjšo in največjo skupino. Pri merjali so zaslužke v drugih podjetjih in Železarni. Pripombe so imeli tudi zaradi razlik med osebnimi dohodki in cenami, ki so v stalnem porastu. Sklenjeno je bilo, da bodo v obratu imenovali posebno komisijo, ki bo analizirala najnižje ocenjena delovna mesta.

ADJUSTAŽA BLUMING — 7., 9. in 10. julija so se sestale delovne skupine Erjavec, Podlipnik in Korbar. Delovna skupina Erjavec je analizirala dosežene uspehe v maju, ko je bil plan izpolnjen s 101 %, plan odprave izdelkov pa z 98 %. Izplen — dobiti še vedno ne ustreza pri kvadratu 120 in pri slabih za valjarno 2400. V juliju bo plan težko dosegljiv, ker pri sestavi plana ni upoštevano kvaliteto jeklo kot so Nioval 47, Nioval 43 in Nioval 60. Pri kvalitetnih jeklih že majhne napake zmanjšujejo izplen in je zato možnost reklamacij večja. Zato je valjarna 2400 reklamirala večje količine Nioval 60 zaradi neustreznega brušenja, tovarna Litostroj pa gredice, zaradi zamešnjave kvalitete. Zato so odgovorni prevzemniki, signerke in vodja transporta. Omenjali so dve lažji poškodbi zaradi neprevidnosti. Opozarjajo na dosledno uporabo zaščitnih sredstev in upoštevanje navodil. Seznanjeni so bili z analizo stroškov. Kljub temu, da so stroški manjši od planiranih, bi jih lahko še zmanjšali z varčevanjem energije in delovnih sredstev. Več pripomb so imeli zaradi nekaterih naprav, ki niso v ustreznem stanju.

(Nadalj. na 6. str.)

Sestanki delovnih skupin

(Nadaljevanje s 5. strani)

O proizvodni problematiki ter o kvaliteti izdelkov so razpravljali tudi na sestanku delovne skupine Podlipnik. Nekateri stroji v oddelku so že dotrajani in zato delovna skupina meni, da je treba nabaviti nove ustrezne stroje. S tem bi olajšali delo in dosegli večji učinek, boljši izplen, manjše stroške in tudi večjo proizvodnjo.

Ista vprašanja so bila obravnavana tudi na sestanku delovne skupine Korbar.

POVRŠINSKA OBDELAVA — 10. julija je imela sestanek delovna skupina Lazar. Seznani so bili z nalogami v juliju. Postavljeno je bilo vprašanje glede mesečnega planiranja za valjarno 2400. Pregledali so stroške po posameznih delovnih mestih. Največjo porabo imajo pri brusnih kolutih in se bo treba prizadevati za čimboljšo izkoriščenost. Zahtevajo odgovor na vprašanje, zakaj je bila postavljena že dotrajana žaga, kar je razvidno tudi iz dokumentacije. Sedanja zmogljivost žage je zelo majhna. Pri postavljanju novih agregatov v TOZD je treba seznani tudi kolektiv ter predloge upoštevati. Zahtevajo pojasnilo koliko denarja smo porabili za montažo neustreznega agregata in koliko sredstev bi potrebovali za nabavo nove žage.

VALJARNA ŽICE — Delovna skupina Jurčič je obravnavala proizvodno problematiko za mesec junij in prvo polletje. Polletni plan ni bil izpolnjen, razlika pa bodo z dobrim delom v drugem polletju lahko nadomestili. Valjavce so opozorili na vsakokratno nameščanje varnostnih zaves na izhodnih ogradjah proge 250 Ø. Strinjali so se s predlogom začasnega statutarnega sklepa TOZD valjarn. Vodja navijalcev se pritožuje, ker je sirena za klicanje dežurnih preglasna. Na njihovi izmeni je stanje glede delavcev najbolj pereče in manjkajo štirje delavci do normativa.

JAVORNIK I — V adjustaži in na lahkih progah so se sestale delovne skupine Benedičič, Zupan, Markelj Franc in Mežnarc. 13. in 19. julija sta imeli sestanke delovni skupini Benedičič in Zupan. Delovni skupini Benedičič je bila posredovana informacija o izpolnjevanju plana v juniju in prvem polletju. Seznani so bili z gibanjem stroškov v obratu, kakor tudi s sklepi, ki jih je sprejel sindikalni odbor. Delovna skupina ugotavlja, da so stroški v primerjavi s planiranimi nižji in da kljub manjšemu številu zaposlenih delavcev presegajo planske naloge. Nadalje ugotavljajo vsakodnevni porast cen, medtem ko so osebni dohodki manjši. Delovno skupino zanima kaj meni o tem uprava tovarne ter družbenopolitične organizacije. Zanima jih kdaj bomo začeli z enotnim usmerjanjem cen in osebnih dohodkov. Kritične pripombe so imeli glede higienskih prostorov, ki so neuporabni in v isti stavbi kot kantina, kjer se hrani veliko ljudi. Ne morejo razumeti, da za popravilo dotrajanega objekta ne moremo dobiti sredstev, medtem ko bi sredstva dobili, če bi bil objekt na Jesenicah v bližini skupnih služb.

K predlaganemu statutarneemu sklepu je imela delovna skupina Zupan dve pripombi. Razpravljali so o podražitvah in o osebnih dohodkih. Dotrajane naprave v obratu ter fizično delo so vzrok za nizke plačilne skupine, ki obrat uvrščajo v spodnji del lestvice OD v Železarni. Delavci odhajajo v pokoj s peto in šesto skupino. Godi se jim krivica, zlasti ob primerjavi z novjšimi obrati. Nekdo je pozabil na minulo delo. Pozivajo obratovodstvo ter organizacije v obratu, da poiščejo ustrezno rešitev.

O proizvodni problematiki za mesec junij ter prvo polletje in o nagrajevanju so razpravljali na sestanku delovne skupine Mežnarc. Urediti bo treba higienske prostore lahkih prog, ker je sedanje stanje nevzdržno. Seznani so bili z akcijo za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu.

Delovna skupina Markelj k informaciji obratovodstva ni imela pripomb. Tov. Ljuta je opozarjal na večjo pozornost pri valjanju na progi, na škarih ter opozoril na morebitne zamešnjave kar vse vpliva na izplen. Posamezniki lahko vplivajo tudi na stroške v obratu. Zahtevali so naj HTV služba ustrezno ukrepa glede higienskih prostorov. Vprašujejo kje je komisija, ki naj skrbi za delovnega človeka. Kritične pripombe so imeli tudi zaradi porasta življenjskih stroškov in zaradi osebnih dohodkov, ki ne ustrezajo

TOZD HLADNA PREDELAVA

PATENTIRNICA — 13. in 16. julija so se sestale delovne skupine Resman, Guzelj in Oreški. Vse tri delovne skupine so bile seznane s proizvodno problematiko v juniju, s planom za julij ter z akcijo za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu. Delovna skupina Oreški ugotavlja, da bodo kljub pomanjkanju delovne sile poizkušali doseči ustrezne rezultate pri izpolnjevanju proizvodnih nalog. Na sestanku delovne skupine Resman so opozorili prisotne na kvaliteto dela. Pripombe so imeli tudi zaradi tekočih popravil naprav, še posebej varilnih aparatov. Opozorili so na akcijo za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu ter na disciplino in red v obratu. Zlasti opozarjajo na prihajanje na delo v času dopustov, ker vsaka odsotnost z dela obremenjuje ostale sodelavce. Z isto problematiko je bila seznana tudi delovna skupina Guzelj.

POCINKOVALNICA — 13. in 18. julija so se sestale delovne skupine Kralj, Janša in Kragolnik. Delovni skupini Kralj in Janša sta se dalj časa zadržali pri proizvodni problematiki. Za prelahke kolobarje žice niso krivi le delavci, ampak je treba iskati vzroke pri pogostih odvzemih električne energije. Omenjali so še trganje jermenov. Predlagajo, da obratom, ki delajo kontinuirno ne bi odvzemali električne energije. Obe delovni skupini sta bili seznani z akcijo za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu. Ista informacija je bila posredovana na sestanku delovne skupine Kragolnik. Omenjena komisija je obširno razpravljala o cenah v kantineh. Omenjali so sestavke objavljenih v Železarni in se delno strinjali z odgovorom tov. Pretnarja. Vseeno pa menijo, da v GEŽ ni nikogar, ki bi se ukvarjal z vprašanjem kako zmanjšati stroške poslovanja in kako povečati racionalno koriščenje kapacitet. Želijo ustrezen odgovor, ker jih zanima kaj vse je bilo doslej narejenega za ekonomično poslovanje GEŽ.

ŽEBLJARNA — 20. julija so se sestale delovne skupine Hlebanja, ter Lah-Globočnik in žebeljarni in Mikula v zavijalnici. Delovna skupina Hlebanja vprašuje, če so sedanji delovni pogoji spričo ropota še normalni. Opravičeno zahtevajo priznanje beneficirane delovne dobe. Ker so bile glede ropota v žebeljarni opravljene meritve, zahtevajo strokovno mnenje o tej zadevi.

Delovna skupina Lah-Globočnik predlaga, naj bi v TOZD prikazali in tudi pravilno reševali vprašanje zakaj so bila odobrena in porabljena sredstva. Na oglasni deski naj bi vsak mesec izobesili seznam zaposlenih in njihovih prejemkov od delavcev navzgor. Omenjali so prelog za priznanje beneficirane delovne dobe spričo ropota v žebeljarni. Na vseh treh sestankih so se strinjali s predlogom začasnega statutarnega sklepa TOZD hladna predelava.

ELEKTRODNI OBRAT — 12. in 13. julija sta se sestali delovni skupini v adjustaži ter pri proizvodnji polizdelkov in delovna skupina Praprotnik pri izdelavi varilnega praška. Na vseh treh sestankih so analizirali izpolnjevanje proizvodnega načrta. Dosežen je bil z 99,3 %. Delovna skupina Lipovšek v adjustaži je bila seznana, da bo od 16. do 21. julija remont na L1. Delo bodo preusmerili na L2 in L3. Dvajset ljudi odhaja na dopust, ostale delavce pa bodo zaposlili na delovnih mestih, kjer delavcev primanjkuje in v adjustaži. Zaradi obnove strehe je treba dosledno uporabljati zaščitne čelade. Na obeh sestankih so bili seznani z zbiranjem sredstev za spominski dom v Kumrovcu. Delovna skupina Praprotnik zahteva odgovor v Železarni ali pismeno pojasnilo glede beneficiranega delovnega staža ter dodatka na stalnost. Sicer sestajanje delovne skupine ne bi imelo nobenega pomena. Predlagajo izpopolnitev delovnih mest v mehanični in elektro delavnici. Tako bi zmanjšali zastoje, popravila posameznih naprav bi potekala hitreje. Čimprej je treba urediti higienske prostore, saj je v umivalnici večkrat mrzla voda za umivanje.

ŽICARNA I — V dneh 11., 13., 16. in 18. julija so se sestale delovne skupine Poklukač, Tramte, Sušnik, Gašperin in v votličarni. Na dnevnem redu vseh petih sestankov je bila proizvodna problematika in informacija o zbiranju sredstev za spominski dom v Kumrovcu. Vzporedno s proiz-

vodno problematiko so na vseh sestankih omenjali nagrajevanje ter program za mesec julij. Delovna skupina Gašperin je bila med drugim informirana o ustavitvi proizvodnje na drugem polju žičarne. Delavce so razporedili na druga delovna mesta ali pa so koristili letni dopust. Predlagajo popravilo dvigala, kar velja še posebej za mejna stikala. Vprašujejo se zakaj se z ozirom na težko in psihično delo na Vaughn večstopenjskih, enostopenjskih in dvostopenjskih strojih ne povečajo plačilne skupine. Zahtevki je bil predlagan že lani na sestanku 18. julija, vendar še nimajo odgovora. Akcijo za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu so v celoti podprli. Delovna skupina Tramte meni, da bo plan za mesec julij težko izvedljiv. Imajo precejšnjo odsotnost zaradi dopustov in bolovanja. Člani delovne skupine so bili seznani tudi s problematiko nagrajevanja. Vodja delovne skupine je obrazložil zakaj so nastale razlike pri osebnih dohodkih prejšnjih mesecev in izplačilom za junij. Posamezniki so opozarjali na manjše OD, medtem ko so cene v stalnem porastu.

ŽICARNA II — 12., 17. in 18. julija so bili sestanki delovnih skupin Marinkovski in Jamar. Delovna skupina Marinkovski ugotavlja, da so planske naloge v juliju manjše, vseeno pa bo treba disciplinirano koristiti letne dopuste. Plan v juniju je bil presežen za 3 %. Tudi s kvalitetnim asortimentom so zadovoljni še posebno pri VAC žici. Delovna skupina Jamar je na prvem sestanku obravnavala proizvodno problematiko za junij in julij in informacijo o zbiranju sredstev za spominski dom v Kumrovcu. Na sestanku 18. julija pa so se v celoti strinjali s predlogom statutarnega sklepa TOZD hladna predelava.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT

INSTALACIJA JESENICE — Delovna skupina Varl je na sestanku 20. julija predlagala naj bodo remont pripravljeni tako, da ne bo treba iskati raznih materialov. Vprašujejo, zakaj stimulacijski dodatek ni bil odobren vsem tistim, ki so bili predlagani. Iz varnostnih razlogov naj bi zgradili skladišče za jeklenke izven delavnice. Ob morebitnem požaru nihče ne bo upal gasiti, ker bi lahko nastala eksplozija. Potrebujejo strožnico in prevozno sredstvo. Okvare na nočni izmeni je treba javiti vodstvu delavnice naslednjega dne do 6. ure zjutraj. Poklice bi morali bolje stimulirati v primerjavi s proizvodnimi obrati. Tako bi dosegli večjo delovno disciplino in zmanjšali odhajanje delavcev. Imajo pripombo k začasnemu statutarneemu sklepu TOZD vzdrževanje, energija in transport.

MONTAŽA JAVORNIK — Dalj časa se je delovna skupina Tušar na sestanku 20. julija zadržala pri začasnem statutarneemu sklepu. Obširneje so spregovorili o izpolnjevanju odrejenih nalog, o dopustih ter o varnosti pri delu. Delavce z dolgimi lasmi so opozorili, da bodo morali od ponedeljka dalje uporabljati naglavne rute ali pa lase skrajšati. V nasprotnem primeru bodo take delavce odstranili z delovnih mest in jim pisali izostanke.

STROJNO VZDRŽEVANJE JAVORNIK — 12. julija je imela sestanek delovna skupina Lapajne. Najprej so bili informirani o akciji za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu nato pa je bilo postavljeno vprašanje, glede beneficiranega delovnega staža za ključavničarje na Javorniku. Beneficirani delovni staž je priznan samo dežurnim ključavničarjem iz bivšega obrata Javornik II in težke proge. Delovna skupina meni, da bi morali imeti beneficirani delovni staž vsi ključavničarji, ki so zaposleni v proizvodnih obratih.

SKUPNE SLUŽBE

RAZISKOVALNI ODDELEK — Sestanek delovne skupine je bil 10. julija. Govorili so o izgradnji spominskega doma v Kumrovcu, o finančnem rezultatu za pet mesecev ter o osebnih dohodkih. Pripominjajo, da bi bil finančni rezultat lahko boljši, če bi bila tehnološka disciplina in osebna odgovornost na ustrezni ravni. Sektor za ekonomiko podjetja, oddelek za nagrajevanje je posredoval analizo osebnih dohodkov za Železarno in raziskovalni oddelek. Posamezni člani delovne skupine so imeli utemeljene pripombe, ki naj jih vodstvo raziskovalnega oddelka posreduje na pristojno mesto. Seznani so bili s pravilnikom o storitvah in izposojanju orodja. Omenjena je bila delovna disciplina ter organizacijski ukrepi, ki so potrebni za povečanje storilnosti. Stalen problem predstavljajo higienski prostori v kleti. Vodja oddelka bo do prihodnjega setanka ukrepal, da bi omenjeno vprašanje zadovoljivo rešili.

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

Skupščina Socialistične republike Slovenije je letos 28. februarja na seji republiškega zbora in na seji gospodarskega zbora sprejela zakon o dodatnem davku iz dohodka občanov za leto 1973. Ker je v zvezi s tem, čeprav so po izidu zakona temu precej pozornosti posvetila osrednja informacijska sredstva, še precej nejasnosti, godrnjanja in neupravičene kritike, bomo s to informacijo poskušali razložiti omenjeni zakon.

Po republiškem zakonu vsi občani, ki so v letu 1972 dosegli več kot 25.000 dinarjev skupnega čistega dohodka, plačujejo v letu 1973 akontacijo dodatnega davka, ki se za leto 1973 predpisuje za SR Slovenijo. Ta akontacija dodatnega davka se plačuje na podlagi podatkov o skupnem čistem dohodu občana in o vzdrževanih družinskih članih za leto 1972 (po davčni prijavi za leto 1972) po stopnji 1 % od davčne osnove.

Oglejmo si primer:

— Letni čisti osebni
dohodek občana X je
(letni seštevek OD iz
rednega delovnega
razmerja plus event.
nadomestil OD po
predpisih o soc. za-
varovanju plus event.
honorarnega in po-
godbenega dela itd.
ali letni znesek po-
kojnine plus event.
honorarno ali pogod-
beno delo itd.) 36.000,00

— minus znesek olajšav za vzdrževane družinske člane (za otroke 12.000 din, za druge vzdrževa družinske člane 10.000 din) en otrok in žena 22.000,00

osnova za 1 % vplačila akontacije za dodatni davek za leto 1973	16.000,00
---	-----------

Od te vsote občan vplača 1 % akontacije dodatnega davka za leto 1973 ali 160,00 dinarjev. Če tako izračunana osnova oziroma akontacija ne presega 100,00 dinarjev, občani ne vplačajo akontacije.

Primer:

— Letni čisti dohodek občana Y	28.000,00
--------------------------------	-----------

— minus znesek za vzdrževane družinske člane (otrok, mati brez dohodkov)	22.000,00
razlika	6.000,00

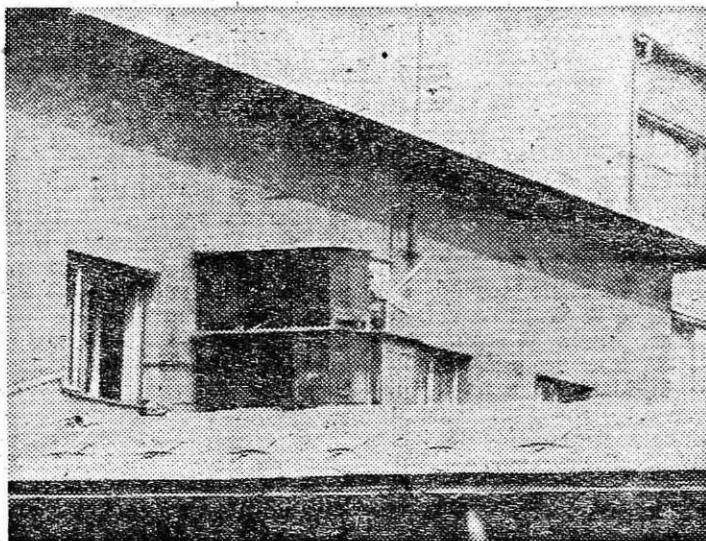
Ker bi v tem primeru znašala akontacija 60,00 din, le-te občani ne vplačujejo.

Morda občane moti le to, da pri odmeri davka iz skupnega dohodka občanov, ki se odmerja na podlagi Napovedi za odmero davka iz skupnega dohodka občanov za nazaj, pomeni osnova razliko med skupnim dohodkom in olajšavami le v primerih (za leto 1972) kadar je le-ta presegla 25.000 dinarjev.

Tudi dodatni davek iz skupnega dohodka bodo za leto 1973 plačevali le zavezanci, ki bodo v tem letu presegli skupni čisti dohodek 25.000 din, ki se ugotavlja na isti način kot se ugotavlja že omenjeni skupen čisti dohodek (skupen dohodek minus olajšave) za odmero davka iz skupnega dohodka občanov.

Poudarjamo še enkrat, da občani sedaj na podlagi Napovedi za odmero davka za leto 1972, po prikazanem primeru, vplačujejo akontacijo za leto 1973, ki se vrača v kolikor občan v letu 1973 ne bo presegel 25.000,00 din skupnega čistega dohodka (skupni dohodek minus glajšave za vzdrževane družinske člane) oziroma se odšteje od na podlagi občanove napovedi skupnega dohodka izračunanega dodatnega davka. Namesto, da bi občan takrat plačal na primer naenkrat skupaj 500,00 din, bo plačal samo razliko, če bo odmera višja kot je vplačana akontacija. Če pa bo odmera dodatnega davka manjša od vplačane akontacije, pa se občanu vrne razlika na osnovi njegove pismene vloge, ki ni kolkovana.

Dodatni davek odmerja pristojni občinski upravni organ, na osnovi omenjenega zakona, hkrati z odmero davka od skupnega dohodka občanov, na podlagi davčne napovedi za odmero davka iz skupnega dohodka občanov za leto 1973, v letu 1974. Dodatni davek ostane občini, na katerem območju je bil pobran.

»Racionalizacija« ali kaj v naši garaži

Prva pomoč v ABK vojni

3.

Zaradi razvoja in dosežkov nuklearnih znanosti sploh imamo danes po svetu že razne vrste atomskega orožja kot npr.: atomske bombe (raznih vrst glede na njihovo jakost), atomske topovske izstrelke, atomsko raketo, atomsko mino, atomski torpedi, radioaktivni material (radioaktivni prah); termonuklearno bombo itd.

Vse to orožje lahko po načinu, kako se pri njem sprošča energija, razdelimo na:

— nuklearno, pri katerem se energija sprošča s cepljenjem atomskih jeder, in na

— termonuklearno, pri katerem se energija sprošča s spajanjem atomskih jeder. Proces tega spajanja pa je mogoč samo pri izredno veliki temperaturi, ki jo lahko dosežejo edinole z eksplozijo atomske bombe. Zato se pri termonuklearni (vodikovi) bombi za vžiganje uporablja navadna atomska bomba.

Energijo, ki se sprošča pri eksploziji nuklearnih bojnih sredstev, izražamo v KT-TNT (v kilotonah trinitrotoluenta). Ena KT je 1000 ton TNT. Če rečemo, da ima atomska bomba jakost 20 KT, pomeni to, da se pri eksploziji te bombe sprosti ista energija kakor pri eksploziji 20 tisoč ton navadnega razstreljiva trinitrotoluenta.

Jakost doslej uporabljenega nuklearnega orožja se giblje od 0,1 do kakih 500 KT, pri čemer verjetno ni dosežena niti spodnja niti zgornja skrajna meja.

Eksplodizija nuklearnih bojnih sredstev se razvija izredno hitro (v tisočinki do milijoninki sekunde), spremlja pa jo zelo močan blisk in nastajanje ognjene krogle.

Pri nuklearni eksploziji deluje sproščena energija v obliki zračnega sunka (udarni učinek), toplotnega sevanja (toplotno vžigalni učinek) ter začetnega — primarnega in poznejšega — sekundarnega radioaktivnega sevanja. Vsi trije učinki nuklearne eksplozije se med seboj prepletajo in dopolnjujejo z rušenjem in uničevanjem. Delovanje nuklearne eksplozije se širi po zemlji enakomerno na vse strani v obliki kroga, tako da je najmočnejše v neposredni bližini ničelne točke (mesto na zemlji, ki je navpično pod mestom zračne eksplozije atomske bombe), medtem ko proti obodu polagoma upada.

S kolikšnim domëtom, s kolikšno jakostjo in kako dolgo deluje nuklearna eksplozija, je v glavnem odvisno od moči eksplozije, od oblike in vrste zemljišča, od atmosferskih okoliščin (dež, snëg) in od kraja (od višine) eksplozije. Atomske bombe in rakete lahko namreč eksplodirajo na različnih mestih: v zraku, na površini zemlje ali vode in pod njuno površino.

Zračna eksplozija nastane v zraku v višini nekaj sto metrov. Pri tej vrsti eksplozije ognjena krogla ne doseže zemeljske površine.

Površinska eksplozija ali nizka zračna eksplozija nastane neposredno nad zemeljsko površino, tako da ognjena krogla zajame površino zemlje (vode). Na zemeljski površini nastane globoko in široko žrelo (lijak), zemljišče in vsi predmeti daleč naokrog pa postanejo radioaktivni, se pravi, oddajajo nevarne žarke.

Podzemna (podvodna) eksplozija nastane bolj ali manj globoko pod površino zemlje (vode).

tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton

Svetovna kriza energije in kovin

V svetu je vedno več strokovnjakov in znanstvenikov, ki opozarjajo na krizo energije in kovin, ki se vedno bolj približuje. Sedaj znane zaloge nafte, bi pri današnji porabi zadoščale največ za 36 let. Nekatere kovine so še bolj kritične: baker 36 let, svinec 26 let, cink 23 let, košiter, 17 let, srebro 16 let, zlato 11 let in tungsten 40 let.

Zanimiva je tudi tabela, ki kaže razmerje med znanimi rezervami in porabo nafte, železovo rudo, boksitom in bakrom v zahodnih industrijskih državah, socialističnih državah in državah ostalega sveta.

	Zah. ind: drž.	Soc. drž.	Ostali svet
	%	%	%
Nafta			
1. Znane rezerve	6,9	15,6	77,5
2. Poraba	71,3	14,8	13,9
Železova ruda			
1. Znane rezerve	33,2	46,0	20,8
2. Poraba	62,8	31,2	4,0
Boksit			
1. Znane rezerve	38,2	14,1	47,7
2. Poraba	65,4	21,2	13,4
Baker			
1. Znane rezerve	34,8	17,6	47,6
2. Poraba	75,5	19,7	4,8

V tabeli je razvidno največje nesorazmerje med posameznimi področji pri nafti. Resnica pa je, da uvažajo ZDA danes 33 % svoje porabe kovin, Zahodna Evropa 66 %, Japonska 90 %. V letu 2000 bo ta količina narasla v ZDA na 83 %, v Zahodni Evropi in Japonski pa bodo te številke še višje.

Iz vsega tega je razvidno, da če ne bomo našli novih zalog nafte in rud nekaterih kovin, bodo nastale za človeštvo že ob koncu tega stoletja velike težave.

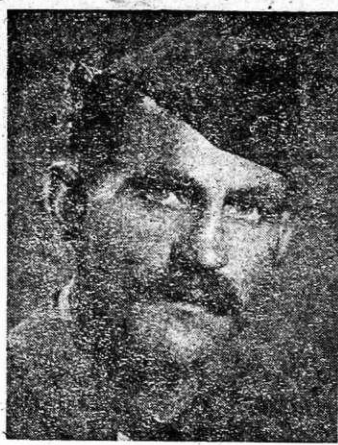
K.

Dopisujte v Železarnja

Jože Vidic

Usoda partizanov iz prvega partizanskega taborišča na Mirci

Odlomek iz knjige Jožeta Vidica, Zločin pri Lenartu, ki je dobila letošnjo Kajuhovo nagrado. Pripoveduje Mirko Frankič-Tilen (na sliki) **16**

»Konec julija 1941 nas je v taborišču obiskal Viktor Stražišar. Obvestil nas je, da se ustanavlja jeseniška četa. Novica nas ni presenetila, ker mi je Jože Gregorčič že prej pripovedoval, da bomo ustanovili večje enote. Stražišar nam je sporočil, da bo zbor. no mesto za vse partizane iz Gorij, z Bleda, Blejske Dobrave in iz jeseniške okolice na Obranci na Mežakli.

27. julija 1941 zvečer smo zapustili taborišče na Mirci in se po pobočju hriba spustili na Jesenice. Šli smo čez Zgornji Plavž in nato čez Zvagnov most čez Savo proti Mežakli. Za tiste, ki ne poznajo Jesenic, naj povem, da smo šli skozi središče mesta, v katerem je bilo veliko okupatorskih vojakov, policije in gestapa. Ljudje so nas začu-

deno gledali in se ozirali za nami. V rokah smo imeli puške, in to je bilo edino znamenje, da smo »gošarji«. Takrat še nismo nosili petokrakih zvezd, triglavk ali drugih oznak.

Nismo prišli niti 300 metrov od podnožja Mežakle, že so nas z žarometi iskali po pobočju hriba. Nekdo nas je izdal, ko smo šli skozi Jesenice. K sreči je deževalo.

Na vrhu Mežakle smo srečali Poldeta Stražišarja, ki nas je odpeljal na Obranco. Tu je bil 28. julija zbor na novo ustanovljene čete, ki se je sprva imenovala jeseniška, pozneje pa Cankarjeva četa. V četi je bilo približno 27 partizanov in partizank. Za komandirja je bil imenovan Polde Stražišar.

Na dan ustanovitve čete je

S. Bokal napovedal, da bo že jeseni konec vojne. Večina borcev je bila prepričana, da se bodo nacistične peruti zlo-mile že čez nekaj mesecev. Gregorčič je bil previdnejši in je menil, da bo vojna trajala še leto dni. Nihče od nas sploh ni pomislil, da bi se lahko končala šele čez štiri leta.

Z Gregorčičem smo razčistili vprašanje, kaj je četništvo in kaj partizanstvo. Takrat so bili tudi pri nas ljudje, ki so mislili, da se bomo pod vodstvom Draže Mihailovića.

Ognjeni krst sem tako kot večina drugih doživel na Obranci. Ze tretji dan po ustanovitvi čete je bila organizirana prva diverzantska akcija. Pripravljena je bila v strogi tajnosti in razen ko-

mandirja in komisarja nihče od borcev ni vedel, kam bo usmerjena. V akcijo so šli samo prostovoljci. Šele v Mostah pri Zirovnici so zvedeli, da bodo minirali dva cestna mostova: na glavni cesti in v grapi Završnice pri Matuhovem mlinu. Eksploziv je bil že pripravljen in skrit v neki lopi na Potokih. Po strelivo so šli Polde Stražišar, Franc Potočnik, Stane Sekardi in Ivan Vovk (prvi trije so padli v partizanih). Na glavnem mostu je eksploziv za miniranje pripravil Franc Potočnik, na manjšem pa Stanko Kersnik-Jelovčan, seveda s pomočjo še nekaterih borcev.

Odjeknili sta eksploziji. Manjši most je bil porušen, medtem ko sta se na glavnem cestnem mostu pokazali le večji luknji, ki so ju Nemci naslednjega dne hitro zakrpali. Akcija, čeprav se ni v celoti posrečila, je močno dvignila moralo pri borcih in aktivistih v dolini. Leto dni pozneje je Cankarjev bataljon požgal železniški in cestni most v Mostah. To omenjam zaradi tega, da te akcije ne bi zamenjali z akcijo leta 1941.

Na dan akcije v Mostah sem ostal v četi. Zaradi boljšega razumevanja prvega boja jeseniške čete naj povem, da je bilo taborišče na Obranci urejeno v obliki trikotnika. Trije bivački so bili oddaljeni drug od drugega 100

metrov. Medtem ko so se borci vračali iz akcije v Mostah, so Nemci napadli taborišče. Napadli so bivač z borci, ki jih je vodil Anton Talar. Viktor Arzenšek in Ferdo Koren sta takoj padla. Z Jožetom Gregorčičem in še z nekaterimi borci sva skušala priti Nemcem za hrbet. V strelcih smo se bližali nemškemu položaju in hkrati odprli ogenj, tako da so se lahko rešili le z begom. Na begu so doživeli še eno presenečenje. Na Poljanah jih je v zasedi pričakal aktivist Janez Finžgar. Čeprav je bil sam, je začel obstreljevati nemško kolono. Hudo ranjenega so ujeli in odpeljali v Begunje. Čez šest dni so ga ustrelili.

Tudi borci, ki so se vračali iz Most, so napadli Nemce in s tem prispevali, da ni bilo na naši strani več žrtev.

Pogled na taborišče po boju je bil porazen. Vse posode so bile prestreljene ali preluknjane z bajoneti, nahrbtniki razmetani, ležišča razdrta, kuhinja uničena. Sredi taborišča sta ležala dva partizana, pokrita z odejo. Nemci so ju sezuli in odnesli čevlje, pa tudi mnogo naših nahrbtnikov je odšlo z njimi. Prvič smo bili soočeni s kruto resnico, da bo boj trajal tudi žrtve. Tistega dne nihče od nas ni jedel, tudi kuhali nismo. Ne vem, ali zato, ker nismo imeli hrane, ali zato, ker smo bili brez

Janko Ažman

IV. JAHN na Makalu

Kot vsak dan, tako smo tudi ta dan imeli ob 12. uri zvezo z bazo, se pravi z Zoranom. Povedal je, da se Bron dobro počuti in bo prišel kmalu do nas. Poleg tega pa pričakuje še nosače s svežo hrano iz doline.

Za Alešem so na dvojko prišli še doktor, Cic in osem šerp. Poleg ostalega so prinesli kuhano jakovo meso, riž in čampo. Čampa je nacionalna jed, podobna našim žgancem. Malo za tem sta se vrnila tudi Šrauf in Marjon. Nekaj časa sta počivala, potem pa smo se z doktorjem in Janezom vrnili proti enki. Komaj smo zlezli v šotore tabora 1, že je zabrněl kuhar, ko pa smo se še do-dobra napili, nas je zmanjkalo.

Petega oktobra smo po dolgem času spet dobro spali, zaslužili pa smo dan počitka. Že precej zgodaj so z dvojke odšli Aleš, Den, Cic in Matic s šerpami. Zelo koristno bi bilo, če bi vso robo, kar so jo vzeli s seboj, odnesli do trojke, potem bi v enem naskoku postavili četvorko in napeli še nekaj vrvi naprej. Potem bi se vrnili v bazo na počitek.

Zjutraj jim je kar dobro šlo, ko pa so prišli do prvih

skal, se je ustavilo. Pomikali so se zelo počasi in komaj vidno napredovali. Obrnili so se kakih sto metrov pod trojko, zato, da so se do noči lahko vrnili do dvojke. Vso robo so napol zakopali v led in zavarovali z vrvmi. Ta čas mi počivamo na enki in vse-skozi jemo in se pogovarjamo različne stvari. Šrauf je ob tej priliki izjavil, da bo nehal kleti, Kunstelj pa se je ustrašil, češ, kaj bo potem pisal v dnevnik. Iz baze smo izvedeli, da se Bron ne počuti nevem kako dobro, tako, da bo še ostal v bazi. Povedali so tudi, da je spodaj kar prijetno toplo, višje gori pa je bučal močan veter. Noč smo slabo prespali, zjutraj pa nas je pozdravilo spet slabo vreme.

Snežilo je kar precej časa, zato so šerpe takoj zapustili dvojko in so bili malo pred poldnevom že pri nas. Niso se dolgo obotavljali, ampak so jo ubrali naprej, z njimi pa je odšel tudi Dok. Ker je snežilo še ves dan, vso noč in še naslednji dan, se nismo ganili iz šotorov, kar nas je po malem jezilo. Šrauf še vedno kolne in se jezi čez vreme, seveda pa mu mi pri tem pomagamo.

Sedmega oktobra je med

vetrom še rahlo snežilo. Iz dvojke so se vrnili Aleš, Den in Cic. Matic je ostal na dvojki, kjer je počakal na Šraufa, Marjona in Kunstlja, ki so odšli takoj po prihodu trojice z dvojke. Medtem je imel dosti dela s snegom, ker je veter neprenehoma s snegom zasipal šotor. Vreme se je zelo počasi popravljalo, kako pa je izgledalo za naslednje dni, pa nas je vsak dan trikrat obveščal Zoran. Ponoči so Aleša bolele oči, ker je najbrž, čeprav v megli, hodil brez očal, tako, da smo se pozno v noč pogovarjali o vrhu. Do jutra se je vreme tako popravilo, da smo lahko Šraufa in Marjona videli sredi raza. Pomikala sta se zelo počasi, kajti veter in sneg sta zamedla vse stopinje in sta le počasi napredovala po zelo strmem, skoraj navpičnem snegu, opremljenim z vrvmi. Okrog poldneva sta prišla do prvih skal, zato je bilo napredovanje še počasnejše in težavnejše. Ravno v tem času je Zoran poslal dve šerpi proti dolini, naproti nosačem, ki so te dni morali prinesiti svežo hrano, to je krompir, riž in morda še kako sadje, ki pa smo ga bili res že potrebni. Z dvojke sta se javila Matic in Janez. Še

vedno morata odkopavati šotore, ker veter noče in noče prenehati. Aleša so še vedno bolele oči, zato je odšel proti dolini.

Pozno popoldne sta Šrauf in Marjon prišla do tabora tri, kjer sta našla pravó raz-dejanje. Šotor je plahutal na par vrveh in precej truda je bilo treba, preden sta ga toliko uredila, da sta se lahko spravila spat. Oba sta se zelo slabo počutila in v noge ju je močno grabil krč. Dok jima je po radiu povedal, da je to od pomanjkanja soli in jima je svetoval, kaj naj je-sta. Ponoči je pihal močan veter in nam je nanesel kar precej snega v šotore. Veter tudi naslednji dan ni pone-hal, vendar ne moremo čaka-ti, ker smo že tako s časom na tesno. Z Denom sva rinila proti dvojki med številnimi ledenimi razpokami in odlo-mi. Na dvojki sva zamenjala palice pri šotorih in odme-tala sneg, kar se je pač dalo.

V tem času sta Matic in Janez napredovala proti trojki, Šrauf in Marjon pa sta se vzpenjala od trojke naprej. Prišla sta precej visoko in se še isti dan vrnila v dvojko. Matic in Janez sta prespala v trojki in naslednji dan nadaljevala. Isti večer smo po radiu zvedeli, da so Angleži postavili v Everestu trojno, 500 metrov nižje kot mi, kar nam je nekako dvignilo moralo.

10. oktobra sva z Denom štartala okrog 6. ure proti trojki. Hodila sva počasi, ve-ter pa naju je skoraj obračal.

Den je bil prehlajen in je vse težje nadaljeval pot; nekje na sredi grebena pa se je ustavil in ni mogel več naprej. Namenil se je vrniti, s seboj pa je vzel tudi opremo, ki jo nisem nujno potreboval. Odšel sem sam naprej. Na koncu grebena je veter malo ponehal, tako da sem lažje nadaljeval pot. Šotor tabora 3 je bil na tleh, vendar sam palic nisem mogel zamenjati. Kake 10 m nad šotorom sem se spravil kopat ploščad za še en šotor. Kopal sem približno tri ure, kajti tako delo na višini 7200 m ti vzame precej moči. Zvečer sta se na trojko vrnila Matic in Janez, ki sta se prerinila še malo dalje kot prejšnji dan Šrauf in Marjon. Pripravil sem jima pijačo, potem pa smo popravili šotor, ki ga prej sam nisem mogel.

Naslednji dan je bil predviden za počitek, zato tudi vstali nismo preveč zgodaj. Janez se je ta dan slabo počutil, zato je odšel navzdol. Z Maticem sva se lotila postavljanja še enega šotora, kjer sem prejšnji dan skopal ploščad. Ko je bil šotor nared, sva vso robo preselila v zgornji šotor, ker je bil boljši. Spodnjega sva še malo popravila, kar se je dalo. Ta dan sta se Šrauf in Marjon vrnila v bazo, na poti pa je bil tudi Janez. Bron in Dok pa sta se odpravila proti enki.

Zvečer sva skuhala precej čaja, da sva ga imela še za zjutraj. Zjutraj je najtežje natikati dereze, ker to ne

po in p
Vse to,
šadaj i
V Arz
re pr
pama.
z enic
ka jes
ka ni l
tor /
sta 27. let
Š pri C
se žel
poan v
taborišč
od Ign
voka, s
capo up
gaMed
šepa
gonaga,
ška čuv
omčala
pazani.
partit
pazanov
li, sodili
liti
Vspom
praje j
ava o
Nam
dokment
o bi na
cij Mo
polo i
ška or
Dacka,
1940roč
Blaz
rado
preli r
jugod
sakeže i
cij

mo del
koko se
šlad tr
naj je
delsten
dov. Ki
deni pr
km zač
pranju
vise vse
s se ti
čedne
likalni
niji spo
dov sv
prej za
Oda s
sne gr
se la b
ura je
me prav
posiva
kono
nar in j
zasla. 2
polšesti
vma pa
lin Od t
750m s
vsoškar
do da s
se ma
težva i
pelva l
terpa s
znemila
sve e
dal De
od od
pakte
še se
se prav
Kelo b
rajo c
hite s
tro s
dva še

in posode za kuhanje. Vse to, da nihče ni vprašal, kaj in kaj bomo jedli. Vili Arzenšek in Ferdo Koršen sta prva padla jeseniška partizana. Ferdo je bil doma z ženo; padel je kot sekrar jeseniških skojevcev, ki ni bil star 21 let.

Vor Arzenšek je padel star 7 let. Doma je bil iz Štore pri Celju. Delal je v jeseniški železarni, kjer je bil povsem v partijski celici.

Trišče na Obranci je odšel Ignac Koritnik z Javorca, star avstrijski policaj, ki upokojitvi je bil logar tedaj vojno je kot agent gestaa opravljal, službo govega, lovskega in ribiškega čuvaja. Služba mu je omogočala vohunjenje za partizane. Točno mesec dni po izstrelitvi teh dveh jeseniških partizanov so Koritnika ujele, odločili na smrt in ustrelili.

V spomin na te dogodke praznuje jeseniška občina 1. avgusta občinski praznik. Nam na voljo nemških dokumentov, ki bi poročali o bitki na Obranci. Le o akciji v Mostah je ohranjeno poročilo poveljnika radovljanskega orožniškega okrožja Danka, ki je 19. avgusta 1941 poročal svojim šefom na Bledu.

Radovljiškem okrožju so pred mesec bile v ospredju dogodkov komunistične saboteže in razne motilne akcije.

Komunistično rovarjenje se je začelo zadnje dni meseca julija z napisno akcijo na Bledu.

V noči na 1. avgust so razstrelili cestni most v Mostah, ki je bil sicer nekoliko poškodovan, promet pa ni bil ustavljen. Napada na most so osumljeni 3 domnevni pristajši KP, ki jih je orožniška postaja v Besnici zaprla...

Nemci torej niti po sedemnajstih dneh niso zvedeli, kdo je opravil sabotažno akcijo v Mostah.

BITKA NA PARTIZANSKEM VRHU NA JELOVICI

Po bitki na Obranci se je jeseniška četa umaknila na planino Krnica, kjer jo je našel Stane Žagar in ji naročil, naj nadaljuje pot na Jelovico. Stane Žagar je vodstvu čete povedal, da bodo ustanovili bataljon. Že naslednjega dne sta se na Vodiški planini združili jeseniška in jelovška četa v gorenjski bataljon, ki se je pozneje preimenoval v Cankarjev bataljon. Za poveljnika bataljona je bil imenovan Jože Gregorčič, za komisarja Ivan Bertonec-Johan, za bataljonskega zdravnika dr. Gabrovšek, ki je prišel iz Ljubljane.

»Pridiga, rdeča pridiga,« vršči Pezdarnik. »Osel ostane osel. Nekoč sem šel na led, pa sem k sreči spregledal. Kristijan sem in zato sem krščanski delavec. Rdečih ne bom poslušal! So rdeči delavci boljši kakor črni? Zakaj pa še rdečih ne vrže v isti koš s klerikalci in liberalci? To nam povej!«

»Ja, to nam povej! Tudi Zadravec ni šel na tiste tvoje demonstracije.«

»Ni šel,« prizna Goričnik.

»Socialni demokratje nismo za nasilne posege proti oblasti. Socialni demokratje...«

»...pozabljate, kaj je resnična in skupna delavska stvar,« nadaljuje Goričnik. »Skupna delavska stvar pa je, da bo vsak delavec imel delo in se mu ne bo treba bati, da ga bo izgubil, kadar se bo hotelo gospodom. Če pa v tej družbi ne gre drugače, bi jo pa bilo treba preurediti, spremeniti v delavsko korist... Zato pa je potreben boj...«

»Prekucijo pridigaš?« Pezdarnik vprašuje in pri tem zapretil z dvignjeno roko in iztegnjenim kazalcem.

»Potreben je vsakdanji boj, brez katerega ni mogoče izbojevati pravice,« se Goričnik za to opozorilo ne zmeni.

»Ali ga mar ne bijemo?« se oglasi Zadravec.

»Zal, ne... Včerajšnja demonstracija je dokaz, da jih je malo, ki ga bijejo...«

Žef samo posluša. Ne ve, komu bi dal prav. Čuti, da Goričnik govori, kakor čuti in da mu morda dajejo pri sebi prav tudi drugi, pa si nočejo tega priznati. Taki so, kakor so bili doma vaščani, ki so sovražili fašiste, pa so njihov jarem sprejemali kakor nekaj, kar bi lahko samo z božjo pomočjo odložili.

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

— Taka je božja volja. Jih bo že bog nekoč kaznoval, nas pa odrešil, — so govorili, v resnici pa se je v veri, da bo Slovence odrešil bog, skrival samo strah pred fašistično oblastjo, strah pred tveganjem, v kakršnega so se spustili tigrovcu in vsi, ki so se zavedali, da jim bo bog pomagal samo tedaj, če si bodo pomagali sami.

— Ljudje raje prenašajo suženjstvo in krivico, kakor pa da bi se suženjstvu in krivici postavili po robu. Zato jih krivica tepe, — je nekoč govoril Andrej.

»Tepe, tepe,« se ta misel zažira v Žefa, ki je doma poznal le eno samo veliko krivico — fašistično nasilje nad Slovenci, tu pa spoznava še drugo veliko krivico, kakršne v tej za Slovence obljubljeni deželi ni pričakoval.

— Tako je bilo in bo na vekomaj, — bi rekli primorski ljudje, ko bi prišli pod kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Revni bi ostali revni in brez moči, bogati pa bi se pomešali med gospodo.

»Sicer pa pravih velikih bogatašev med nami skoro ni bilo,« pomisli Žef na rojake onstran meje. Najbolj bogati so se v minulih letih preselili sem kakor gospod Aleš in še nekateri, drugi pa so raje pozabili, da so Slovenci.

Tudi ta misel je za Žefa nova, čeprav še ne razume, zakaj so se nekateri najbolj bogati Slovenci pod Italijo takoj naglo portaličali. Le to ve, da so svoje bogastvo ljubili bolj kakor slovenstvo.

»Kajpak, drugače bi ne mogli ostati med onimi zgoraj,« začneja Žef razumevati odpadništvo nekaterih najbolj bogatih, ki pa jih je bilo tako malo, da bi jih ne mogel prešteti na prste ene roke. Žef bi sploh ne vedel zanje, ko bi o njih ne govorili izobraženi tigrovcu. Nekomu med temi so lani postavili peklenski stroj. Čeprav ga ni ubil in je sploh napravil nepričakovano majhno škodo, oblast ni za atentat okrivila slovenskih teroristov, marveč italijanske komuniste in anarhiste, ki jih je oblast preganjala prav tako kakor zavedne Slovence.

Italijanski komunisti ne sovražijo Slovencev in jih celo priznavajo, sovražijo pa fašiste in italijanske bogataše. O tem sovraštvu Italijanov do Itali-

janov Žef doma nikoli ni razmišljal, sedaj pa se mu nekaj svita, da je vzrok tega sovraštva tista druga velika krivica, ki tudi tu razdvaja ljudi na bogate in revne in povzroča sovraštvo revnih Slovencev do bogatih Slovencev in bogatih nasploh. To je tista krivica, ki so jo zakrivali bogataši in ki zdaj tepe njega, tepe vse delavce, pa tudi kmete, tepe vse, ki so »spodaj«.

In proti tej krivici se najbrž na obeh straneh meje bore samo komunisti. Zato pa jih oblast, ta zaščitnica bogatih povsod preganja.

Do takih misli prihaja Žef, pa tudi do misli, da se bodo edino komunisti prizadevali do kraja, dokler ne bodo s krivico opravili.

»A kje so? Koliko jih je? Je tale Goričnik res komunist?«

Žef postaja radoveden, kakor da bi se jim rad pridružil. Moral bi vprašati Goričnika. Toda ali bi mu sploh odgovoril in priznal, četudi bi bil v resnici komunist.

»Najbrž ne.«

Žef ve, da je komunistična stranka v kraljevini prepovedana in da deluje podtalno.

»Ja, prav tako kakor TIGR.«

Tudi on bi doma nikomur ne povedal, da je tigrovec. Le redki so vedeli, da je. Drugi so zvedeli šele, ko so fašisti aretirali Andreja in iskali tudi Janka, njega in druge, ki so pobegnili.

»Bog ve, kaj je z njimi?«

Le kako naj bi vedel?

»A kaj bi zdaj mislil o tem,« Žef noče razmišljati o tem, ker bi ga te misli popeljele do misli na dom in na mamo, ki ji je v vsem tem času samo enkrat pisal in se ji še takrat zlagal, da mu gre dobro in da mu stric pomaga, v resnici pa se strica izogiba, kakor se stric izogiba njega, niti ne vprašuje po njem, kadar prihaja plačevati stanarino za svoj revni brlog. Žef še ne ve, da najemino za stričev čevljar-

ski brlog plačuje sedaj on s svojim delom pri-gospodu Alešu. Sicer pa ne na strica ne na dom noče misliti, ker mu je potem preveč težko ob misli na mamo, pa tudi vest ga vselej zaskeli, ko se spomni, da je mami pisal doslej šele eno samo pismo.

»A kako naj bi ji pisal? Kje naj dobim denar za papir? Kje za drage znamke?«

Tako si Žef miri vest, čeprav ve, da bi domov prav tako ne pisal, četudi bi imel denar.

»Naj ji pišem o svojem pasjem življenju?«

Ne. Tega ne bi zmogel. Zato ji še dolgo ne bo pisal.

Sicer pa mu tudi mama ne piše. Odslej je prejel eno samo pismo, odgovor na svoje lepe laži.

In šč to pismo je prišlo na stričev naslov. Stric ga je izročil bivši gospodovi služkinji skupaj z listkom, na katerem ga je pohvalil, ker je v pismu mami zamolčal resnico, v kakršni se je znašel.

— Prav si ravnal. Zakaj bi mamo vznemirjal? Sicer pa se boš že prebil ob pomoči gospoda Aleša in drugih podpornikov. Ključavničar boš in če ti bo sreča bolj mila kakor meni, boš lahko postal samostojen obrtnik in pravi gospod.

»Gospod pa, gospod,« pritisne Žef močneje s pilo, zakaj opoldanski odmor je že zdavnaj minil, in odpiji misel na strica in misli na dom, pa tudi na Goričnika in opoldanski prepir, saj se mu od trenutka do trenutka bolj temni pred očmi, in komaj čaka, da bo ura štiri.

Tudi mrazi ga vedno bolj. »Prekleta! A zunaj bo še bolj mráz...«

In res je (vsaj Žefu se tako zdi, ko hiti ob štirih proti Japljevi ulici) pravi sibirski mráz.

Tudi v zavetišču še vedno drhti.

»Treseš se,« opazi Žefov drget neki dolgolasec, ki čaka z njim v vrsti na juho za mestne reveže in druge siromake.

»Zebe me, a kaj morem,« odvrne Žef dolgolascu, ki ga je nagovoril.

»Pretenko obleko imaš,« ugotavlja dolgolasec.

»Kajpak, pretenko,« se zdi Žefu dolgočelva pri-pomba odveč.

se mor delati v rokavicah. Takoj, ko se je zdanilo, sva odšla o trojke naprej. Smer naju je vodila po skalnem delu stene, kjer je najlažji dostop. Ker v takem terenu dere precej trpijo, so mi kmalu začele nagajati. Pri popravljanju sem zgubil roka-vice vsa sreča, da sem imel s seboj tudi rezervne. Nekaj čez polno sva prišla pod velik skalni skok, ki deli zgornji in spodnji del stene. Ogle-dovaj sva si, kje bi našla prostor za šotor tabora štiri. Odlo-la sva se za nekakšen snežni grebenček. Takoj sva se lotila kopanja in v parih urah je bil pripravljen skromen raven prostorček, da postavi šotor.

Kotno je bilo tudi to za nam in po večerji sva takoj zaspa. Zjutraj je Matic ob pol estih že skuhal kavo, vme pa je natresel še čokolino od tabora štiri na višini 7500 m sva napela vrvi čez vsokalno prečnico, skoraj do vrha snežišča. V tej višini se pona vsak meter in vse težje va premikala noge. Napela sva kake 300 m vrvi, potem pa sva se že precej pozno gnila na tabor štiri, kjer sva enkrat prespala. Ta dan je Den z dvema šerpama odšel od dvojke proti trojki.

14. oktobra sva bila zjutraj še precej izčrpana, zato sva se pripravila za spust ob vrvi. Ker o bile vrvi napete skoraj o dvojke, sva lažje in hitre sestopala. Malo nad trojko sva srečala Dena z dvema šerpama, ki so zelo

počasi napredovali proti četvorki. Den se je zelo pritoževal, da s šerpami nikamor ne pride, čeprav so bile vrvi napete, jih je moral navezati. Z Maticem se nisva dosti ustavljala tudi na trojki ne. Med dvojko in trojko sva srečala še Aleša z dvema šerpama, ki pa sta bila še slabša kot Denova. Aleš jih je vlekel za seboj, onadva pa sta tožila, da sta bolna. Midva sva odšla naprej in se s težavo privlekla do tabora dve, kjer sva skuhalo precej pijače, kar naju je poživilo, tako da sva takoj sestopila naprej proti enki. Med potjo sva srečala še tretjo navezo Šraufa in Marjona, ki sta bila namenjena na dvojko. Na enki sta nama s pijačo postregla Dok in Bron, katera sta bila že par dni tu. Nisva še začela piti, ko jo je primahal še Jancz iz baze, šerpe pa so prišli šele pol ure za njim. Tudi na enki se nisva dolgo časa zadrževala, ampak sva še isti dan sestopila v bazo. V bazi sva poleg Zorana in Cica našla še znanstvenike, ki so se prejšnji dan vrnili iz doline. Te dni bi se moral pojaviti tudi naš kurir s pošto, ki smo ga že težko pričakovali.

V bazi smo se počutili precej bolj domače, zato se nama je ta počitek zelo pri-legel. Spala sva vse dopoldne. Medtem je Aleš z enim šerpo dosegel četvorko, Marjon in Šrauf pa trojko. Den pa se je vrnil na enko. Z maticem sva v bazi ostala dva dni, katera sva večinoma prespala.

Prireditve in slovesnosti ob občinskem prazniku Radovljice

Petega avgusta občani radovljiške občine slavi svoj praznik. Ta dan se si izbrali v spomin in počastitev na 5. avgust 1941. leta, ko je bil po sklepu vojnorevolucionarnega komiteja KP za Gorenjsko ustanovljen na Jelovici Cankarjev bataljon. To je bila prva partizanska enota na Gorenjskem — udarna pest upora proti nemškemu okupatorju. Sestavljen je bil pretežno iz domačih borcev s celotnega področja Gorenjske. Cankarjev bataljon se je odlikoval kot prva večja partizanska enota v Sloveniji v nenehnih bojih z nadmočnimi nacističnimi silami, zlasti pa se je odlikoval v zgodovinski Dražgoški bitki. Iz tega bataljona so se pozneje razvile nove in še številnejše partizanske enote, ki so odločilno prispevale h končni zmagi in izgonu okupatorja iz naše dežele.

Letošnji občinski praznik bodo v vseh krajih radovljiške občine praznovali s številnimi političnimi, kulturnimi, športnimi in drugimi prireditvami in svečanostmi.

Drevo ob 17.30 uri bo na Blejskem otoku koncert moškega pevskega zbora A. T. Linhart iz Radovljice. V soboto ob 20. uri bo krajevna organizacija ZZB NOV Begunje priredila v Begunjah velik koncert bratov Avenik. Ob 20.30 pa bo koncert godbe na pihala na Blejskem jezeru.

V nedeljo 29. 7. bodo člani Prostovoljnega gasilskega društva Radovljica slavnostno otvorili gasilsko orodjarno v Novih Vrhnjah. Popoldne ob 17. uri pa je TD Radovljica pripravilo propagandni nastop konjenikov v Vrhnjah.

V sredo 1. 8. ob 20.30 bo v festivalni dvorani na Bledu nastopila folklorna skupina Emona iz Ljubljane.

Slavnostna seja obeh zborov občinske skupščine, na katero bodo povabili tudi predstavnike družbeno političnih organizacij in delovnih kolektivov bo v petek 30. 8. ob 17. uri. Ob tej priložnosti bodo podelili občinska priznanja nekaterim občanom in delavnim organizacijam.

Istčasno bo pred hotelom Grajski dvor promenadni koncert godbe na pihala iz Gorij. Ob 19.30 bo na Blejskem otoku imel koncert znani pevski zbor Galus iz Ljubljane. Radovljiški gasilci pa bodo ob 18. uri organizirali veliko gasilsko vajo. Zvečer ob 20. uri bo svečana otvoritev razstave o kmečkih uporih na Gorenjskem, ki jo je v graščinski dvorani pripravila Delavska univerza Radovljica.

V soboto 4. 8. bodo ob 11. uri dopoldne v graščini, ob udeležbi gostov iz vse Slovenije, otvorili prenovljeni Čebelarji muzej v počastitev 200-letnice smrti slovenskega čebelarja Antona Janše. Popoldne ob 17. uri bo na športnem parku pri TVD Partizan Radovljica nastopil z dveurnim programom znani ansambel bratov Vadnal iz Amerike.

Zvečer ob 20.30 uri bo v športnem parku pri domu TVD Partizan velika kulturna prireditev 90-letnice Prostovoljnega gasilskega društva Radovljica. Nastopili bodo pevski zbor Lipa iz Radovljice, folklorna skupina Verige iz Lesc ter recitatorji Delavske univerze.

Nedelja 5. avgusta bo v znamenju proslave 90-letnice PGD Radovljica. Že ob 6. uri zjutraj bo budnica godbe na pihala iz Lesc, ob 10. uri bo v športnem parku pri domu TVD Partizan slavnostno zborovanje, nato pa povorka in mimohod gasilskih enot po ulicah Radovljice. Ob 11.30 bo promenadni koncert godbe na pihala iz Lesc, popoldne ob 16. uri pa bo v športnem parku zabavna gasilska prireditev s plesom in srečovanjem.

Spominski plošči na Jesenicah in Podkorenu

● Če v onih letih Alpiska, ljubeljska in Šefmanova četa
● ne bilo bi nas, Jeseniško ljubeljski odred
● še večji kos
● slovenske zemlje, Prostovoljci borci za severno mejo
● bi odnesel 1918/1919 na Jesenicah
● tuji plaz.

To je besedilo za napis na spominskih ploščah, kateri bosta predvidoma odkriti ob dnevu republike 29. novembra letos, prva na procelju železniške postaje na Jesenicah, druga pa v Podkorenu. Prvotno je bilo zamišljeno drugo besedilo, ki je bilo pred mesec objavljeno tudi v železariju, končno pa se je občinski odbor Zveze prostovoljcev, borcev za severno mejo 1918/1919 na Jesenicah le odločil za verz našega jeseškega pesnika Miha Kljanja.

Letos poteka 55 let od tedaj, ko se je ob razpadu stare Avstro-Ogrske monarhije, ob koncu oktobra 1918, ustanovila na Jesenicah narodna straža z namenom, da zaščiti prebivalstvo pred izpadi razpadle avstro-ogrške armade, katere deli so se vračali preko naših krajev z raznih bojišč. Sredi novembra istega leta pa so bile iz teh enot prostovoljcev ustanovljene ljubeljska in alpinska četa na Jesenicah, v Gornjesavski dolini v Podkorenu pa je bila formirana Šefmanova četa. Znano je, da se Italijani ob koncu prve svetovne vojne niso zadovoljili z ozemljem, katero jim je pripadalo po londonskem paktu in rapalski pogodbi, pač pa bi radi zasedli še del Gorenjske in tako polastili tudi važnega železniškega vozlišča na Jesenicah. Okoli 100 prostovoljcev z Gornjesavske doline, pod poveljstvom nadporočnika Šefmana, se je pri Ratečah in na Vršču postavilo v bran in zadrževalo Italijane, da niso prestopili takratne demarkacijske črte.

lovom. Nastopili bodo člani ansambla Gorenjci. V ponedeljek 7. 8. in v torek 8. 8. bodo zanimive športne prireditve, ki jih organizira OZTK Radovljica. V ponedeljek bo slovensko prvenstvo v veleslalomu na Kredarici, v torek ob 16. uri pa meddruštveni rokometni turnir v Radovljici.

Sklepna prireditev bo v torek 8. 8. ob 20.30 uri v festivalni dvorani na Bledu, kjer bodo nastopili folklorna skupina iz Gorij, moški pevski zbor Stane Žagar iz Kroke in narodno zabavni ansambel Gorenjci iz Radovljice.

Skupščina občine in družbeno politične organizacije Radovljica vabijo vse občane Radovljice in drugih gorenjskih občin, da se prireditvi in slovesnosti v čim večjem številu udeležijo.

JR

Novice iz radovljiške občine

Praznik vstaje slovenskega naroda so proslavili na Bledu s promenadnim koncertom in tradicionalnim ognjemtom z gradu že v soboto, 21. julija. Ta dan so v Kamni gorici svečano odprli novo 1 km dolgo cesto, ki bi jo morali otvoriti že 4. julija. V Bohinju so pri jezeru pripravili vsakoletno prireditev — kmečko ohcet. V nedeljo 22. julija zaradi dežja ni bilo drugih prireditev.

19. julija okoli pol osme zvečer so se nad gostiščem v Dragi pri Begunjah, z višine 250 m, odtrgale skale, ki so škodavale streho in verando in pretrgale električno napeljavo. Na srečo nihče od gostov in osebja ni bil ranjen. Skoda cenijo na okoli 40.000 din.

Pred dnevi je tovarna Almira za svoj 25-letni jubilej odprla v upravnem posloppju v Radovljici sodobno prodajalno modnih pletenin. V stari prodajalni na Linhartovem trgu nameravajo urediti lokal za prodajo svojega blaga z napakami po nižjih cenah.

Prejšnji petek, 20. julija so na 2. seji upravnega odbora solidarnostnega stanovanjskega sklada sprejeli pravilnik o delovanju stanovanj iz solidarnostnega sklada, letni program izgradnje najemnih stanovanj ter finančni načrt sklada za 1973. Imenovali so tudi več članov komisij. Za predsednika UO sklada so že na 1. seji izvolili ing. Pavla Noča iz Verige Lesc, za namestnika pa Vinka Marolta z Bleda.

Na zadnji seji predsedstva občinske konference ZMS so sprejeli delovni program za obdobje sept. 1973—sept. 1974 ter določili 6 slušateljev za poletno politično šolo RK ZMS, ki bo v Vikerčah zadnji teden v avgustu.

Glasbena šola je imela v preteklem šolskem letu na svojih oddelkih v Radovljici, na Bledu in v Bohinju 294 učencev, za 9 instrumentov. V tem obdobju so učenci te šole sodelovali na številnih prireditvah in proslavah. Skupno so sodelovali na 70 nastopih.

Prejšnji ponedeljek je neznani malomarnež v potok pod Gorjami odvrget strupeno škropivo za ribez in tako povzročil množičen pogin potočnih postrvi, v blejski ribogojnici pa še okoli 20.000 ameriških postrvi. Skoda znaša najmanj 150.000 din.

Te dni bodo na velikem golf igrišču med Lescami in Savo, ki ga obnavlja Zavod za turizem Bled odprli za igro prvih 9 od skupaj 18 igralnih polj. Veliko blejskih petičnih turistov, predvsem anglosaksonskega porekla bodo s tem gotovo najbolj zadovoljili. Celotna naložba za to igrišče bo znašala okrog 10.000.000 din.

Sotesko Vintgar, za katero skrbi TD Gorje, je letos že obiskalo nad 15.000 gostov. Dohodk s soteski so letos asfaltirali, nasuli in uredili pa so tudi parkirišča za avtomobile. Lani so zabeležili 45.000 obiskovalcev, letos pa predvidevajo, da jih bo še več.

Do začetka julija je darovalo za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu od 1102 člana delovnega kolektiva Veriga iz Lesc 849 članov 16.980 din. Pričakujejo še večje število darovalcev v naslednjih dneh.

Kmetijska zadruga Bled je letos odkupila od kmetov iz gorjanskih vasi blizu 200 ton črnega ribeza, ki ga gojijo na 34 ha površine. Letošnja odkupna cena je 10,50 din, kar je nekaj več kot lani.

Čeprav na Bledu še niso dosegli višek sezone, muhastega vremena pa noče biti konec, so že zabeležili nad 4000 nočitev dnevno. Še vedno pa jih pričakujejo v avgustu. Po podatkih TD Bled je bilo v juliju do 25% gostov več kot lani v istem času.

Glede na osnovni plan je bila v polletju dosežena v tovarni Veriga celotna proizvodnja 74%, po količini pa 73%. Najuspešnejši je bil obrat vijakarna, ki je dosegel 91% plana.

Nekaj pred polnočjo je v nedeljo zvečer 22. 7. izbruhnil požar v obratu LIP Bled v Soteski pri Boh. Beli. Zgorelo je ostreže in lesena konstrukcija objekta za lesno moko, mlino in prostor z agregati. Skoda, ki bo zelo velika še niso ocenili. Vzrok požara še raziskujejo, domnevajo pa, da je prišlo do kratkega stika v električni napeljavi.

V soboto, 28. julija bodo člani kluba zdravljenih alkoholikov iz Radovljice odšli na celodnevni poučni izlet po slovenskih krajih Koroške. Obiskali bodo več slovenskih vasi v Rožu in Podjuni in si ogledali Gospo sveto in vojvodski prestol na Gosposvetskem polju. Zvečer bodo priredili prijateljsko srečanje s krajšim kulturnim programom v novi dvorani v Globasnici, kamor jih je povabilo temkajšnje slovensko kulturno društvo.

JR

Dr. Aleksander Rjazancev

Zdravljenje želodčnih obolenj z akupunkturo

UVOD:

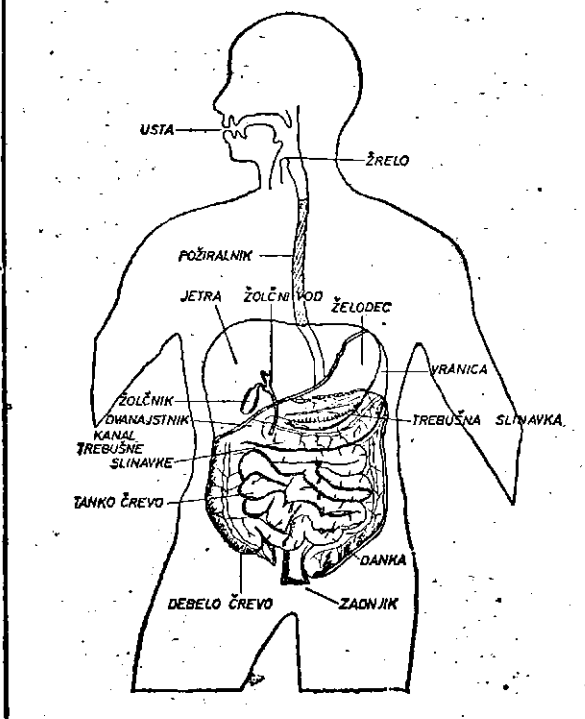
Želodčarji so poseben problem, ne le za zdravnike, ampak za vse tiste, ki se ukvarjajo z boleznimi, ki imajo ekonomsko-socialne posledice.

Osnovni naš namen je, da bi s preventivnimi ukrepi imeli čim manj »želodčarjev«, predvsem takih, ki zbolijo za akutnim vnetjem želodčne sluznice, zaradi slabega zobovja, nepravilne prehrane, uživanja mrzlih nealkoholnih in alkoholnih pijač ter kajenja.

Posebno grupo sestavljajo tako imenovani »ulcusarji« in bolniki s post resekcijским sindromom. Pri takih delavcih je najtežje urediti ustrezno prehrano in izbrati tako delovno mesto, kjer ni prevelikega fizičnega napora in škodljivih kislinskih in ostalih hlapov.

Vsekakor pa je ena od bistvenih težav, zdravljenje enih kot drugih, navzlic velikemu številu zdravil. Recidivistov je vedno več, ti pa zahtevajo bolniški stalež in spremembo delovnih mest. Do sedaj najbolj uspešna terapevtska metoda je akupunktura, ki ne zahteva zdravil in bolniškega staleža. Želodčne bolezni so ozdravljive v 96 %.

PREBAVNI TRAKT ZDRAVIMO Z AKUPUNKTURO

ŽELODČNA OBOLENJA

Poleg riganja in gorčice je pri želodčnih obolenjih še nešteto drugih simptomov (znakov). V glavnem gre za spremembe v apetitu, povračanje, občutku lakote in sitosti ter za spremembe v želodčni sluznici (izločanje) in mobilnosti (gibljivosti).

Najpogostejša sprememba pri želodčni mobilnosti je bruhanje. Prvo nastane slabost, ki izzove bruhanje. Navzea je neprijeten dogodek, ki jo spremlja slinjenje, potenje, vrtoglavica, glavobol in povečan utrip srca. Po bruhanju sledijo različne bolečinske stopnje ali pa pomiritev.

Želodčna obolenja imenujemo gastropatije. Nočna bolečina predstavlja čir dvanaestnika (ulcus duodeni). Slab občutek in napetost v želodcu pa gastritis (katar želodca). Gorčica pomeni prisotnost želodčne kisline, manj verjetno pa rak želodca. Kadar pri želodčarjih ali ulcusarjih po 2–3 tednih ni bistvenega zdravstvenega izboljšanja je potrebna intenzivna diagnostika zgornjih trebušnih organov. Želodčne težave še ne pomenijo gastritisa.

Gastropatije ločimo:

1. lokalizirane (ulcus, rak);
2. difuzne (kronično vnetje želodčne sluznice);
3. funkcionalne (patološko anatomske substrat = pasirajoči edem stene npr.: alergične manifestacije).

Čir dvanaestnika se mora zdraviti v stacionariju, nekomplikirani pa v ambulanti.

Med želodčna obolenja prištevamo naslednje primere:

Akutni katar želodca (gastritis acuta)

Akutni katar želodca je zelo pogost pojav prebavnega trakta. Ločimo več vrst katarja želodca: kemični, mehanični in termični. Najbolj poznan je alkoholni gastritis. Najbolj nevaren pa korozivni, zaradi zaužitja razjedajočih snovi.

V naši vsakdanji praksi v glavnem ločimo običajni in toksični gastritis.

Običajni gastritis (gastritis simplex) nastane pri grobih prekršitvah pri jedi in pijaci. Predvsem, če je želodec prehitro obremenjen oziroma, če hrana ni dobro prirejena in tudi v primeru, če ni dobro prežvečena. Nezdrava je vrela, preveč mastna hrana, preveč popite mrzle tekočine in alkoholne pijače.

Toksično vnetje želodčne sluznice nastane zaradi zaužitja strupenih snovi, zdravil in zaradi pokvarjene hrane. Zaradi pokvarjene hrane imenujemo vnetje želodčne sluznice — alimentarni gastritis.

Simptomi (znaki) gastritisa:

Akutni gastritis začne z napetostjo in občutljivostjo v predelu želodca, predvsem v epigastriju. Poleg bolečin in povzdigovanja se pridruži še bruhanje. Jezik je belo obložen in suh, apetita ni, obenem pa nastopi lahko zvišanje telesne temperature. Tudi število belih krvnih teles se v krvi zviša.

Bruhanje se pojavlja toliko časa, dokler je še kaj vsebine v želodcu. Izbruhana snov ima kiselkast vonj, nepredelana hrana pa vsebuje še sluz.

Pri daljšem bruhanju, ko je želodec že prazen, začne bolnik bruhati žolč. Običajno ni drisk, vsaj na začetku ne. Gastroskopska slika kaže močno rdečo edematozno (nabrekli) sluznico. Nastopi izredno močna sekrecija v krpah po celotni želodčni sluznici, predvsem po grebenih želodčnih gub. Tudi submukozne haemoragije (podsluznične krvavitve) niso redke.

Zdravljenje:

Izpiranje želodca s 5 % raztopino magnezijevega sulfata. Običajno zadostuje tudi en popit kozarec odvajala. Priporočljivo je stradanje ob pitju nesladkanega limoninega ali ruskega čaja (3/4 litra čaja v presledkih). Priporočljivo je mirovanje in tople trebušne obloge. Po stradanju se priporoča: prepečenec, maslo, ovseni kosmiči in riževa sluz.

Namen hitrega zdravljenja akutnega gastritisa je v tem, da bolezen ne bi postala kronična.

Kronični katar želodca (gastritis chr.)

To je zelo pogosto obolenje, ki je lahko posledica akutnega katarja želodčne sluznice ali pa kot oznanjevalec kakšne druge bolezni. Kronični gastritis običajno nastane zaradi dolgotrajnega škodljivega delovanja neposredno prehrane, slabega živčevja, prevelike uporabe začimb in alkohola.

Spremembe na sluznici so lahko atrofične ali hiperatrofične narave, zato ločimo: gastrično atrofijo in kronični hipertrofični gastritis.

Pri gastrični atrofiji je sluznica stanjšana in gladka z znatno reduciranimi žlezami. Čisto drugače je pri hipertrofičnem gastritisu, kjer je sluznica močno zadebeljena z grobimi gubami prekrita s sluzjo.

Simptomi:

Bolniki tožijo za bolečinami v epigastriju, ki se začnejo po zaužitju hrani. V mnogih primerih čutijo napetost, večkrat se jim riga, pa tudi včasih bruha. Jezik je belo obložen, imajo slab občutek in okus v ustih ter neprijeten vonj iz ust. Glede apetita je različno, eni ga imajo, drugi pa ne. Pri alkoholikih s kroničnim gastritisom pridejo še posebne težave v jutranjih urah, ko morajo bruhati velike količine sekreta in sluzi.

Zdravljenje:

Najvažnejša je dietična hrana. Pri malokrvnosti pa se priporoča še vitamin B₁₂.

Ulcusne bolezni — čir na želodcu in dvanaestniku (Ulcus duodeni, Ulcus ventriculi)

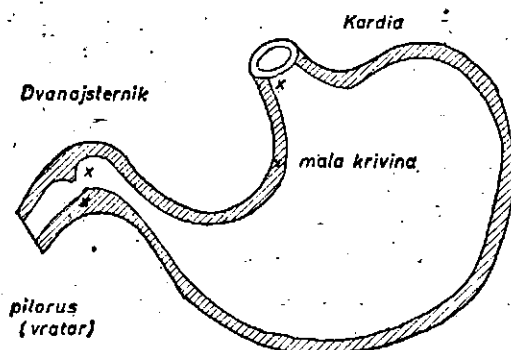
Želodčni in dvanaestnični čir pričakujemo pri ljudeh, ki so dopolnili 40 let. Zadnje čase pa je vse več mlajših ljudi. Take ljudi spoznamo že po obrazu, ki imajo globoko zarezo ustni kot.

Pri ulkusni bolezni etiopatogeneza (izvor) še ni dokončno ugotovljena, smatramo jo za socialno

bolezen. V 95 % je lokaliziran čir na dvanaestniku, večkrat pa gre za kombinacijo z želodčnim čir. Ulcus pepticum je povsod tam, kjer pride sluznica v dotik s solno kislino, ki se nahaja v želodčnem soku.

Ulcus dvanaestnika je pogostejši od želodčnega, cca 4–8:1. Ulcus (čir) dvanaestnika je pogostejši pri moških, ulcus želodca pa pri ženskah.

ULKUSNA BOLEZEN ŽELODCA IN DVANAJSTERNIKA

X = MESTO ČIRA (ulkus)

MESTO ČIRA	BOLEČINE IN OSTALO	POSLEDICE
kardia	stalne	maligna degeneracija
mala krivina	bolečine-slabost	(rakasta obolenja)
dvanaestnik	po jedi ni več bolečin	maligne
vratar	bruhanje bolečine	degeneracije ni (rad recidivira)

Patološko — anatomske ločimo ulcuse po obsežnosti. Patogeneza (obolevnost) je naslednja: pri ulkusni bolezni pride do porušitve ravnotežja med škodljivimi faktorji in obrambnimi mehanizmi.

1. obrambni faktor je sluz;
2. motena cirkulacija krvi;
3. endogastron v dvanaestniku in polikreatininski sekretin;
4. motnje v prekrvavitvi in premočno izločanje hiperacidnega želodčnega soka.

Želodčnega soka ali sekreta je dnevno 1,5 litra, v katerem je maksimalno 160 mval HCL/l. Važna sta proteolitična (raztaplajoča) fermenta kot sta: pepsin in gastriscin. Pepsin deluje pri pH 1,5–2,5 medtem, ko gastriscin pri pH 4,5. V želodčni sluznici antruma se nahaja še hormon gastrin. Višek kisline je pri želodčnem ulcusu, medtem, ko jo je manj pri dvanaestničnem.

Pri ulkusni bolezni, kjer gre za defekt želodca ali bulbosa duodenuma lahko govorimo o periodičnem nastanku glede na letni čas t. j. jesen in pomlad. V teh letnih obdobjih gre za čisto periodično poslabšanje bolezni. Ulcus razlikujemo po akutnem in kroničnem poteku bolezni.

Simptomi:

Eden od znanih znakov ulkusne bolezni je videz na obrazu »Facies gastrica« — to so močno poudarjene nazolabične (nosnoustne) gube, ki jih je težko spregledati.

Pri ulkusarjih je najvažnejši simptom bolečina v epigastriju, leva stran govori za želodčni in desna za duodenalni čir. Ločimo zgodnjo in kasno bolečino glede na zaužito hrano, to je takoj ali ena do štiri ure po zaužitju hrani. Kasna bolečina govori za »ulcus duodeni«, zgodnja pa za »ulcus ventriculi«.

Bolečina pri ulkusarjih je večkrat združena z bruhanjem. Vzrok bolečine so spazmi (krči) in hipermotiliteta (povečano gibanje). Po bruhanju bolečine običajno prenehajo.

Ljudje z duodenalnim ulkusom imajo dober apetit, medtem ko pri želodčnem ulkusu se ljudje ne upajo najesti zaradi hudih bolečin.

Krvavitve pri duodenalnim ulkusu so masovne in so nevarne za življenje.

Ulcus ventriculi se pojavi pri 30–40 letih in lahko predstavlja rakovo predobolenje. Možno je zraščanje s sosednjimi organi v primeru penetracije. Pri profuznih arodiranih krvavitvah nastopi povračanje krvi ali pa nastopi katranu podobno (Nadaljevanje na 12. strani)

(Nadaljevanje z 11. strani)

blato. Pri želodčnem ulkusu je običajno preveč kisline, zato nastopi gorčica.

Zdravljenje:

Najprimernejša je ulkušna dieta, brez alkoholnih pijač in kajenja. Nobene črne kave in poživil. Zdravljenje je lahko konservativno (z zdravili) ali pa operativno. Konservativna terapija je v 4-5 tednih ležanja brez razburjanja. Obrok hrane so manjši in številnejši. Potrebni so vitamini in beljakovine. Od medikamentov pa se priporoča Pepsan in Katapresin ter spazmolitiki. Pri krvavečem ulkusu pa Topostasin raztopljen v mrzlem mleku.

Rak želodca (carcinoma ventriculi)

Od vseh želodčnih obolenj je najlažje diagnosticirati raka. Potrebna je anamneza in rentgenski pregled. Osnovna karakteristika je izguba apetita, hujšanje, nejasne anemije, dispeptične težave in zavračanje mesa. Običajno je rak želodca dolgotrajno bolezensko stanje želodčnega tkiva. Zaradi izredne razširjenosti je nujna primarna profilaksa (zaščita). Pri kroničnem hiperplastičnem (hiperplazija = povečanje tkiva) oziroma atrofičnem (atrofija = zmanjšanje tkiva) gastritisu je obvezna preventivna kontrola t. j. gastroskopija (ogled želodčne sluznice), biopsija (odvzem koščka tkiva) in rentgenski pregled.

Pri raku želodca je edino uspešno kirurško zdravljenje (operacija).

Postresekcijski sindrom (stanje po operaciji želodca)

V 90 % nastopajo težave po resekciji želodca, zato moremo o uspehu operacije govoriti šele po 5-10. letih.

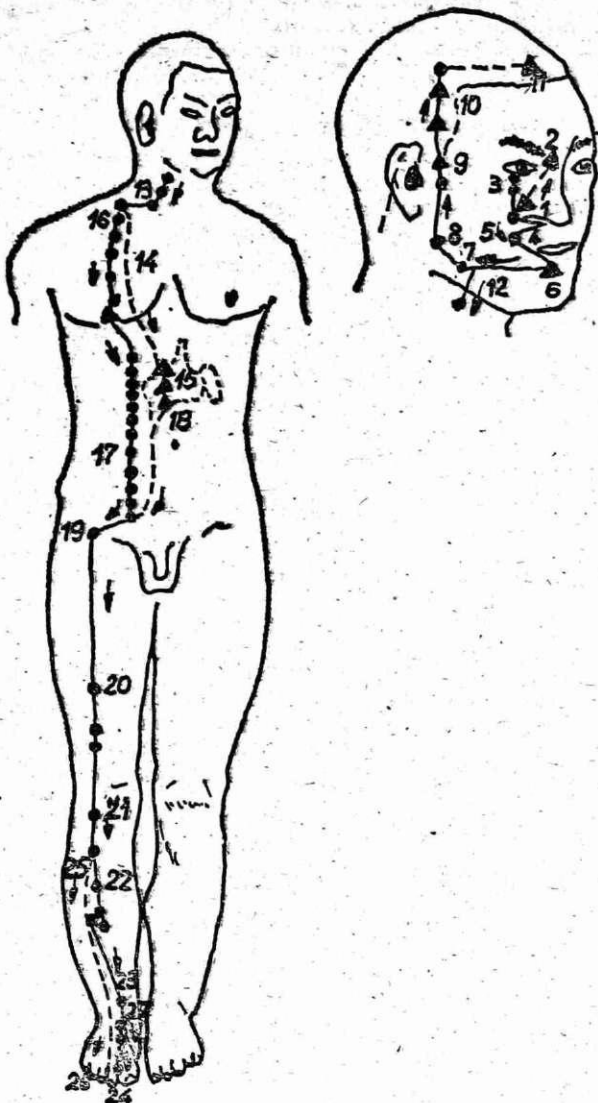
Posledice operacije so: okvare v inervaciji (oživčenju), akvarjena funkcija preostalega želodca in okrnjena sposobnost mešanja hrane. Nadaljnja posledica je prenehanje izločanja želodčne kisline, zato je cca v 60 % anacidnost (stanje brez želodčne kisline). Hiperacidnost (preveč želodčne kisline) se pojavlja le v 9 %, hipoacidnost (premalo želodčne kisline) v 10 % in normacidnost v 20 %. Pepsin se sčasoma sam nadomesti iz drugih organskih snovi.

Pri reseciranjem želodcu pride do motene resorpcije železa, kar ima za posledico slabokrvnost in še druge nevarnosti.

ZDRAVLJENJE Z AKUPUNKTURO

Z akupunkturo je možno zdravljenje vseh oblik

MERIDIAN ŽELODCA

želodčnih obolenj razen raka. Bolečine prenehajo običajno za 30-60 minut po zabodanju treh igel. Od žličke pa do popka se zabodejo navadne tri injekcijske igle (najtanjše) po predhodnem jodiranju. Zabodene igle v koži ostanejo na mestu vboda 20 minut. V času akupunkture prenehajo bolečine in bruhanje. Akupunkturani izjavljajo, da jih v času akupunkture nekdo gladi, da se nekaj po želodcu pretaka in da jih hladi. Pri težjih oblikah želodčnega obolenja se napravi akupunktura trikrat zapovrstjo po 20 minut. Bolečine prenehajo za nekaj mesecev razen pregrehe v hrani. Po akupunkturi se lahko najede brez uporabe zdravil proti bolečinam. Bolj enostavne metode za zdravljenje želodčne bolezni ni, ker pomaga takoj.

PREVENTIVNI UKREPI ZA ZMANJŠANJE ŽELODČNIH OBOLJENJ

1. Delavce, ki se nameravajo zaposliti v Železarni, naj se zaradi sumljive anamneze, astenične konstitucije in poudarjenima nazolabialnima gubama pošlje na rentgen, da se ugotovijo morebitne spremembe na želodčni sluznici.

2. Delavce z defektnim in pokvarjenim zobovjem je potrebno poslati k stomatologu. Prav je, da vsak novospet delavec dobi kartico za popravilo zob, prav tako delavci na periodičnih pregledih v dispanzerju za medicino dela.

3. V obratnih ambulantah železarne Jesenice naj zdravniki dajo na ciklostil razmnožene liste o dovoljeni in nedovoljeni prehrani za bolnike gastrointestinalnega trakta.

4. Prehrana mora ustrezati vsem higienskim predpisom, zato morajo biti po kantinah na teritoriju Železarne stalni sanitarni pregledi. Za želodčarje naj podjetje preskrbi oziroma omogoči regresirano dietično prehrano.

V vsaki kantini naj se razobesi tabela o preporočenih hrani, ki jo želodčarji in ulkusarji ne smejo uživati.

5. Izreden preventivni ukrep je režim pitja v vročih obratih. S propagandno akcijo naj socialno zdravstvena služba skupno z delovodjo vpliva na delavce, da je edino zdrava pijača topel standardni čaj, ki ga je predpisal zdravnik socialno zdravstvene službe.

6. V tovarni t. j. v obratih in deloviščih naj se pričnejo odpravljati težakša dela, predvsem tista, kjer so nefiziološki položaji in obremenitve želodca.

Skupna akcija v okviru slovenskih železarn za poživitev inovacijske aktivnosti

Že v preteklem letu, letu kvalitete, je služba za izume in novatorstvo pri sektorju za organizacijo in ekonomiko železarne Jesenice, navezala tesnejše stike z enakimi službami v ostalih dveh slovenskih železarnah. Skrbno sestavljen predlog, ki zajema usklajevanje organizacijskih predpisov in pravilnikov v vseh treh slovenskih železarnah in v priključenih delovnih organizacijah, ima namen mobilizirati nove iznajditelje, novatorje in racionalizatorje, oziroma razširiti vsestransko inovacijsko aktivnost. Vse tri slovenske železarne so pozdravile to iniciativo in obljubile vsestransko polno pomoč in sodelovanje.

Za uspešno skupno delo na področju izumov in tehničnih izboljšav, je nujno potrebno čim preje organizirati informativni sistem po tovarniških glasilih (Železar, štorski Železar in ravninski Fužinar). Leti naj bodo informator in transfer tehničnih dosežkov, članov vseh treh slovenskih metalurških kolektivov in priključenih gospodarskih organizacij.

Prva in osnovna naloga

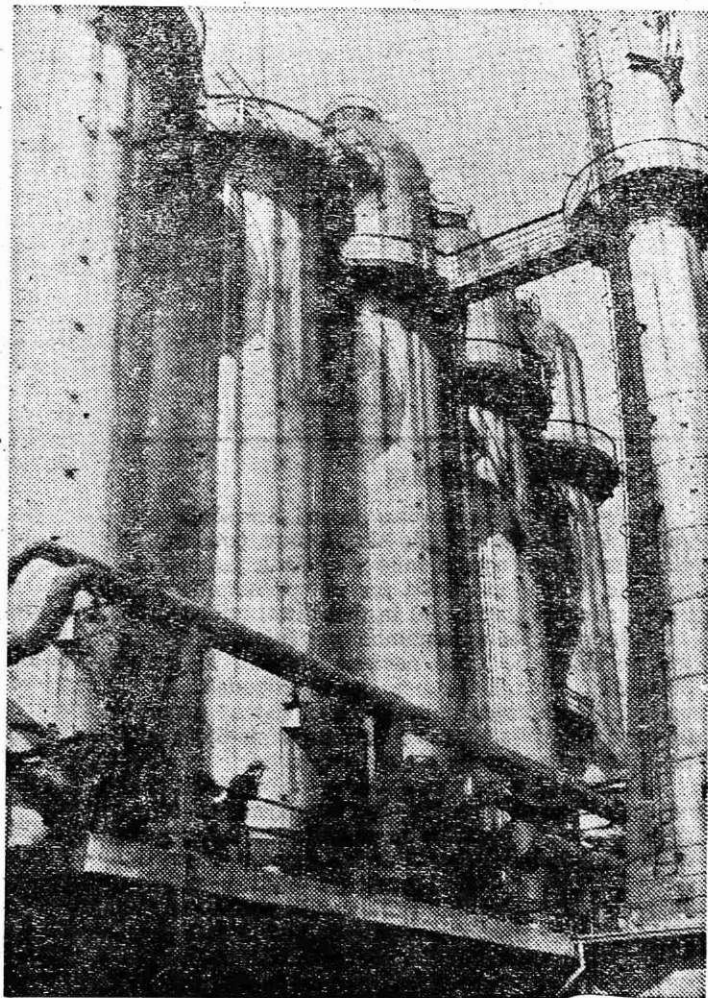
skupne službe za raziskave, izume in racionalizacije vseh treh slovenskih železarn in priključenih delovnih kolektivov naj bi bila, organizirati posredovanje doseženih inovacij in vse druge industrijske lastnine, dosežene v eni izmed slovenskih železarn drugim.

Na prvih posvetih pristojnih in odgovornih za razširitev iznajditeljske, novatorske in racionalizatorske aktivnosti, je bilo ugotovljeno, da

skupno delo lahko ustvari velike prihranke in koristi za kateri koli delovni kolektiv. Sorodnost ali celo enakost strojev, strojnih naprav in delovnih ter tehnoloških postopkov, omogoča razširjeno uporabo izumov in tehničnih izboljšav. V skupnem delu se odpira najširša možnost za pospešeno in koristno ter ceno izmenjavo delovnih in tehnoloških informacij z namenom racionalizacije ekonomske proizvodnje.

Zelo ugodna in koristna oblika načrtnega programiranja in reševanja težjih problemov in nalog v proizvodnji, so notranji razpisi teh nalog in problemov v vseh treh tovarniških glasilih. Take in podobne skupne organizacijske oblike za povečanje iznajditeljske aktivnosti lahko zasledimo v svetu, pa tudi pri nas v Jugoslaviji in Sloveniji, ki beležijo še razveseljive in spodbudne rezultate.

Združeno podjetje Slovenske železarne in priključene gospodarske organizacije stopajo v leto 1974, leto tehničnih inovacij dobro pripravljene, da s skupnimi napori na tem področju dosežejo še večji razmah.

Združeni v skupni funkciji in s skupnimi cilji

V prvem polletju 97 razstavljalcev v delavskem domu, ki propada

Polletna bilanca likovno razstavne dejavnosti, ki je na skrbi likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, nam pokaže presenetljive rezultate. V prvih šestih mesecih letos, se je v Delavskem domu na Jesenicah predstavilo na osemih razstavah 65 slikarjev iz Slovenije in avstrijske Koroške ter 32 učencev osnovnih šol radovljiške in jeseniške občine s svojimi risbami in tehničnimi izdelki. To je nedvomno, če izključimo letošnjo republiško revijo slikarjev amaterjev v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku, v Sloveniji najmasovnejši prikaz amaterske likovne tvornosti.

V tem času pa so se jeseniški slikarji, združeni v DOLIK, individualno ali skupinsko sedemkrat predstavili izven Jesenic. Na teh razstavah se je enkrat ali večkrat predstavilo s svojimi likovnimi deli 26 dolikovcev.

V planinski slikarski koloniji na Vršču in na slikarskem simpoziju v Hermagoru v Avstriji, je sodelovalo šest jeseniških slikarjev. Ob tem je razveseljivo, da se tako število udeležencev, kakor število kolonij v katerih sodelujejo jeseniški slikarji iz leta v leto povečuje. To nedvomno pomeni, na eni strani priznanje jeseniškim slikarjem, na drugi strani pa možnost slikarjem, da še nadalje razširjajo in izpopolnjujejo svoje slikarsko obzorje.

Ob pregledu polletne razstavne dejavnosti na Jesenicah je prav da omenim, da so vse razstave odpirali s kratkim polurnim kulturnim programom in komentarjem k razstavi. Poprečno je pri otvoritvah sodelovalo po 30 izvajalcev, pretežno pevcev in glasbenikov, poprečno pa je bilo navzočih po 70 ljudi.

Vsekakor ta dejavnost pomeni izredno pomemben delež k likovno estetski vzgoji

delovnih ljudi in občanov oziroma približevanje likovnega sveta delovnim ljudem. Pri tem je tudi pomembno dejstvo, da že skoraj deset letje jeseniška železarna (Edinla) odkupi iz vsake razstave po eno likovno delo. Ta dela so ali izobešena v tovarniških prostorih ali se uporabljajo kot darila gostom, jubilarom in drugim. Nedvomno je prisotnost jeseniškega DOLIKA in večletna kontinuirana razstavna dejavnost imela dokaj pozitiven vpliv tudi na to politiko. Tako sta knjiga in slika v železarni postali skoraj v celoti darilo ob raznih prilikah.

Vsi ti spodbudni in razveseljivi rezultati pa bi bili lahko mnogo večji, če bi imeli bolj ustrezno lokacijo razstavnih prostorov, kakor tudi večje prostorske možnosti. Dejstvo je, da je v zadnjih letih poprečen obisk upadel za 100 odstotkov in da v te izredno skromne razstavne prostore ni mogoče več pridobiti uglednejših slovenskih in drugih slikarjev. Razen tega pa Delavski dom, dolga desetletja jeseniško središče napredne delavske kulture in naprednega, revolucionarnega delavskega gibanja, iz leta v leto

propada. Že nekaj let ni bilo vloženih nikakršnih sredstev za njegovo vzdrževanje in se nekega dne lahko podre strop, hodnik ali celo streha!

Čeprav je dom last železarne, pa rešitev tega vprašanja prizadene vso občinsko skupnost. Odločitev bo namreč potrebna čim prej. Kar najhitreje se bomo morali odločiti, ali bomo v domu uredili muzej delavskega gibanja, o čemer je bila že dana pobuda in kar dom tudi zasluži, ali pa ga bomo prepustili propadu!

Kakršnakoli odločitev že bo in ta mora biti sprejeta v okviru občinskih organov, ostane še vedno odprto vprašanje razstavnih prostorov za slikarske in druge razstave bolj v središču mesta, bolj dostopnih večjemu številu obiskovalcev. Tem vprašanjem in sploh vprašanju prostora za kulturno dejavnost, bo morala tako kulturna skupnost, kot občinska skupščina in družbenopolitične organizacije, pa tudi organizacije združenega dela posvetiti primarno pozornost, saj imamo v tem pogledu predvsem na območju Jesenic ogromne probleme in velik deficit! K temu nas zavezujejo doseženi uspehi na področju kulture in obveznosti do delavskega razreda in sploh do vseh delovnih ljudi, ki nam jih nalaga nova ustava. Kultura ni več privilegij posameznikov ali posameznih slojev, temveč mora postati svojina delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Poslovili smo se od tovariša Rudolfa Novaka

V nedeljo, 15. julija, smo se na pokopališču na Blejski Dobravi poslovili od tov. Rudolfa Novaka, vojaškega vojnega invalida iz prve svetovne vojne.

Pokojni Novak je bil v prvi svetovni vojni leta 1915 v borbah pri Oslaviji ranjen. Bojeval se je tudi pri Doberdobi, kjer je padlo veliko njegovih soborcev. V krajih, katere je prehodil v prvi svetovni vojni, so se v NOB bojevali njegovi trije sinovi. Bil je odlikovan z medaljo za hrabrost.

V železarni je začel delati kot zelo mlad fant v raznih obratih. Njegovo delo v tovarni je prekinila prva svetovna vojna. Po vojni pa se je zopet zaposlil v železarni. Vključil se je v iniciativni odbor vojaških vojnih invalidov in bil že po prvi svetovni vojni odbojnik.

Tudi v drugi svetovni vojni ni počival. Pomagal je, kjer je le mogel. Tudi

ta vojna vihra mu ni pri zanesla. Kruto ga je prizadela smrt sina, ki je daroval življenje za lepšo bodočnost. Padel je kot borec NOV, zadet od smrtonosnega strela izdajalkine roke. Ni klonil, delal je naprej s stisnjeno pestjo in solzami v očeh...

Tudi po tej vojni se je vključil v delo organizacije ZVVI na Jesenicah. Bil je na Jesenicah prvi predsednik te organizacije. Vodil jo je vrsto let, pozneje pa je deloval še kot odbojnik, dokler mu je zdravje dopuščalo.

Bolezen in starost sta ga priklenila na dom. Letos je dopolnil 82 let starosti. V železarni je bil zaposlen 47 let, upokojen pa je bil leta 1952.

Vsem, ki smo ga poznali, bo ostal v lepem spominu.

Mirko Kalan
predsednik KO ZVVI
Sava-Podmežaklja

Vabimo občane

na PROMENADNI KONCERT pihalnega orkestra Jeseniški železarji danes od 17. do 18. ure pred stavbo občinske skupščine in na otvoritev KOLEKTIVNE SLIKARSKE RAZSTAVE članov likovne skupine DOLIK ob 18. uri v avli občinske skupščine.

Obe prireditvi sta v okviru praznovanja občinskega praznika.

Med upokojenci 70 % bivših železarjev

Občinsko društvo upokojencev na Jesenicah, ki je bilo ustanovljeno že leta 1948, vključuje pet podružnic, ki delujejo na območju občine Jesenice. Te so na Jesenicah, na Javorniku, v Zirovnici, v Mojstrani, v Kranjski gori in v Ratečah. Vse podružnice imajo skupaj 3124 članov, od katerih je 2175, ali 70 odstotkov bivših članov delovnega kolektiva železarne Jesenice.

Najštevilnejša je jeseniška podružnica, ki ima 1384 članov, med njimi kar 1026 bivših železarjev. Podružnica na Javorniku ima od 753 članov, od tega 720 ali 95,6 odstotkov bivših železarjev, podružnica v Mojstrani med 314 člani 133 bivših železarjev, podružnica Kranjska gora med 234 člani 48 bivših železarjev in podružnica v Ratečah ima med 89 člani 33 bivših železarjev.

Medtem, ko imata jeseniška in javorniška podružnica lastna doma, nad katerima ima patronat železarna Jesenice, so vse ostale podružnice brez lastnih domov in lastnih prostorov ter gostujejo v pisarnah SZDL ali gasilskih domovih.

Zaradi oddaljenosti od Jesenic, je bila najprej, leta 1951 ustanovljena podružnica v Ratečah, leta 1952 sta bili ustanovljeni podružnici v Kranjski gori in v Zirovnici, leta 1953 pa na Javorniku in v Mojstrani.

Podružnice skrbijo predvsem za rekreacijo in družabnost svojih članov. Ob tem velja pripomniti, da je še vedno precej upokojencev aktivnih v družbenopolitičnih organizacijah in društvih. Podružnice pomagajo pri urejanju posameznih problemov upokojencev, jih seznanjajo z njihovimi zakonskimi pravicami, itd. Razne probleme, s katerimi se srečujejo, skušajo s pomočjo občinske skupščine in železarne kar najbolj ugodno reševati. Tako se podružnica v Zirovnici prizadeva za zgraditev lastnega doma, podružnica na Javorniku za ureditev centralne kurjave, podružnica na Jesenicah za ureditev kanalizacije in ureditev centralne kurjave, itd. Podružnice upravičeno pričakujejo podporo od mentorja in ostalih dejavnikov, ki izhajajo iz minulega dela, saj so v svoji aktivni življenjski dobi dali vse za boljše življenje vseh.

JESENIŠKI SLIKARJI ZA OBČINSKI PRAZNIK

Nocoj, ob 18. uri bodo v avli občinske skupščine Jesenice odprli kolektivno slikarsko razstavo članov likovne skupine DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar, ki jo jeseniški slikarji že tradicionalno pripravljajo v počastitev občinskega praznika.

Na razstavi bo izobešenih 31 likovnih del, ki jih je posebna žirija odbrala med naslednjimi avtorji: Janez AMBROŽIČ, Franc DOLINSEK, Jurij HERMAN, Branko KLINAR, Janko KOROŠEC, Zdravko KOTNIK, Pavel LUŽNIK, Tine MARKEŽ, Miro PENGAL, Roman SAVINSEK, Tone TOMAZIN in Cvetko ZUPAN.

Kot uvod v otvoritev razstave bo pihalni orkester JESENIŠKI ŽELEZARJI, pod vodstvom dirigenta Rada Kleča, imel pred stavbo skupščine od 17. do 18. ure promenadni koncert. Koncert je hkrati uvodna prireditev letošnjega praznovanja občinskega praznika.

Razstava bo odprta vsak dan razen sobote in nedelje od 7. do 15. ure, v sredo pa od 7. do 17. ure.

Učni uspeh v naših šolah

Na osnovni šoli Tone Čufar Jesenice:

Tudi v stavbi obeh osnovnih šol na Jesenicah, kot na vseh šolah sploh, je v teh dneh spet zavladal mir in tišina. Novo šolsko leto je minilo, le tistim ne, ki se morajo do septembra pripraviti na popravne izpite. Na jeseniški osnovni šoli Tone Čufar je bilo v minulem letu 723 učencev, od tega 383 učencev v 13 oddelkih na nižji stopnji in 340 učencev v 12 oddelkih na višji stopnji.

Razumljivo je, da so na nižji razredni stopnji učni uspehi boljši, saj je izdelalo kar 96,9 % učencev, v 5. oddelkih pa je učni uspeh 100 %. Na višji predmetni stopnji je v petem razredu izdelalo 84,4 % učencev, od 6. do 8. razreda pa je učni uspeh 81 %. 47 učencev ima popravne izpite, predvsem iz matematike in angleščine. Predvidevajo, da bo po opravljenih popravnih izpitih učni uspeh boljši za 6,5 %, tako da bo učni uspeh šole v celoti predvidoma 96,4 %, kar bo skoraj za odstotek slabše kot lani. Kljub temu pa je bilo v minulem

šolskem letu na osnovni šoli Tone Čufar kar 151, to je dobra petina učencev z odličnim uspehom, 222 učencev pa je doseglo prav dober učni uspeh. Torej je več kot polovica učencev na šoli dosegla zelo lepe učne uspehe.

Poleg tega pa so učenci uspešno sodelovali še v vrsti svobodnih dejavnosti in seveda v pionirski in mladinski organizaciji. Zelo delaven je bil klub OZN, uspešni so bili člani zadruge Mladi kovinar, lepe rezultate pa je doseglo tudi šolsko športno društvo, da omenimo samo te. Poleg tega so se učenci udeležili z uspehom vrste republiških in občinskih tekmovanj v preizkušanju različnih znanj, v velikem številu pa so se udeležili tudi tekmovanj za cikelbanovo in Finžgarjevo bralno značko.

Kratek pregled učnega in vzgojnega dela na osnovni šoli Tone Čufar v minulem šolskem letu zaključimo z ugotovitvijo, da so napor in zavzetost učencev, še zlasti pa pedagoškega kadra pripomogli, da so uspehi šole tudi letos enaki uspehom v prejšnjih letih.

Pohitite s prijavo za ogled Miklove Zale v Svatnah na Koroškem

V soboto, 4. avgusta, ob 20. uri bo Slovenska prosvetna zveza v Celovcu na zgodovinskih tleh v Svatnah na Koroškem nad St. Jakobom v Rožu, organizirala uprizoritev zgodovinske igre MIKLOVA ZALA. V primeru dežja bo uprizoritev naslednjo soboto, 11. avgusta, o čemer bodo prijavljenci obveščeni prek radia Jesenice.

Občinska zveza kulturno prosvetnih organizacij Jesenice organizira posebni avtobus za Jeseničane in okoličane, ki si želijo ogledati predstavo Miklove Zale na zgodovinskih tleh. Odhod z avtobusom bo ob 16. uri z Jesenic, predviden povratek od 24. do 1. ure zjutraj. Cena avtobusnemu prevozu v obe smeri s 25 % regresom, ki ga daje ZKPO občine Jesenice, je 21 dinarjev, ki se vplača ob prijavi. Vstopnino bodo udeleženci plačali v Svatnah ali v šilingih (25 šilingov) ali v dinarjih (200,00).

Prijave sprejemajo v pisarni gledališča Tone Čufar Jesenice, Čufarjev trg, do srede, 1. avgusta.

Tudi upokojenci organizirajo ogled

Vest o uprizoritvi Miklove Zale na Koroškem v spomin na 500-letnico kmečkih uporov na Slovenskem, je vzbudila tudi med upokojenci veliko zanimanje. Komisija za rekreacijo, kulturo in oddihe pri društvu upokojencev na Jesenicah je razpisala udeležbo za avtobusni prevoz v Svatne nad St. Jakobom v Rožu, kjer bodo v soboto, 4. avgusta, uprizorili Miklovo Zalo. Do slej se je prijavilo že dvajset udeležencev.

Prevoz s posebnim avtobusom pa bo mogoč le, če bo le-ta polno zaseden, zato prijave za avtobusni prevoz in ogled Miklove Zale še vedno sprejemajo. Poleg članov društva upokojencev na Jesenicah so vabljeni tudi člani ostalih podružnic s področja jeseniške občine. Cena prevoza v obe smeri je 21 dinarjev, vstopnino pa bodo udeleženci plačali v Svatnah v šilingih (25 šilingov) ali v dinarjih, točen odhod pa bo objavljen na oglasni deski doma upokojencev na Jesenicah.

Pripominjamo, da je Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice tudi za upokojence prispevala 25 % cene vožnje, ker sicer bi bila vožnja četrtno dražja.

Zelimo, da bi si Miklovo Zalo 4. avgusta poleg aktivnih kulturnih delavcev, za katere organizira prevoz Zveza kulturno prosvetnih organizacij, ogledali tudi nekdanji kulturni delavci in ljubitelji gledališke dejavnosti.

Društvo upokojencev Jesenice

Razstava jeseniških slikarjev tudi v Kranjski gori

V dneh od 25. julija do 15. avgusta v hotelu Prisojnik v Kranjski gori razstavljajo svoje likovne stvaritve trije jeseniški slikarji, člani DO. LIK: Janez AMBROŽIČ, Franc KREUZER in Tone TOMA-

ZIN.

Predvidevajo, ker se gostje zelo zanimajo za te razstave, ki prikazujejo našo krajino, da bo tej skupini sledila še druga skupina jeseniških slikarjev.

Obvestilo naročnikom knjige Zločin pri Lenartu in Male Čufarjeve knjižice

Vse naročnike v naslovu navedene knjige oziroma zbirke prosimo, da knjige dvignejo na uredništvu železarnice, v stavbi nasproti glavne pisarne (bivša Kovačeva hiša), vsak dan od 6. do 14. ure.

Uredništvo

Jeseniški košarkarji ne mirujejo

Čeprav so poletni meseci, čeprav so tu dopusti pa je na košarkarskem igrišču in ob njem precej vroče, precej delovno.

Vsem ljubiteljem košarke je znano, da stanje v jeseniški košarki ni ravno grozno. Moška ekipa je po spomladanskem delu prvenstva v prvi republiški ligi na zadnjem mestu brez osvojene točke, ženska vrsta pa je sredi tekmovanja izstopila iz najkvalitetnejšega slovenskega tekmovanja. Iz tega razloga bo bralce zanimalo, kaj delajo v košarkarskem klubu v teh poletnih mesecih.

Pojdimo najprej na obisk k članski moški ekipi. Čeprav so igralci takoj po končanem prvenstvu dobili prosto, so nekateri posamezniki trenirali redno enkrat dnevno. Vodstvo kluba je sklicalo z igralci sestanek, na katerem so izredno kritično ocenili delo v spomladanskem delu prvenstva. Priznali so, da so za nastali položaj krivi predvsem sami. Ugotovili so, da niso dovolj resno prihajali na treninge, skratka da do klubske barve niso čutili zadostne odgovornosti, trenirali in igrali so pač za svojo zabavo. Kritično so ocenili tudi delo trenerja, na katerega je bilo med prvenstveno sezono izrečenih precej pripomb. Resnica je, da je Sršen napravil nekaj napak, vendar pa je za neuspeh svojega moštva najmanj kriv. Če med sezono, to je v času tekmovanja, nima niti na enem treningu kompletne ekipe, potem ne more narediti ničesar, ali zelo, zelo malo.

Dokler so igralci tako neodgovorni, dokler jih redno trenira le peščica, pa čeprav se trener prizadeva in žrtvuje za treninge mnogo svojega časa, tako dolgo je njegova odgovornost za neuspeh zares malenkostna.

To so spoznali tudi igralci sami. Na sestanku z vodstvom, so se enoglasno odločili, da je treba pričeti delati

in to krepko delati. Izrekli so zaupnico dosedanjemu trenerju hkrati pa so obljubili, da bodo v pripravljalni dobi in med samim tekmovanjem naredili vse da se nastali položaj popravi.

Teoretične možnosti za obstanek v ligi so še, še je upanje, toda vse je odvisno od igralcev samih. Stanje v klubu poznam do vseh podrobnosti, poznam vsakega posameznega igralca. Vsi so sposobni dati od sebe vse, kar pa je tudi edina pot, da se teoretična možnost spremeni v prakso. Upajmo, da bodo fantje držali obljubo in da bomo prihodnje leto, ko klub praznuje 20-letnico svojega delovanja, pod jeseniškimi koši gledali res kvalitetna slovenska moštva.

Moška ekipa je z delom že pričela, pripravljajo se z veliko voljo in prizadevnostjo, skratka voz se je premaknil iz mrtve točke.

V senci problemov moške ekipe pa trenutno deluje ženska ekipa. Po izstopu iz republiške lige, se je od tega kolektiva slišalo zelo malo. Razen ene prijateljske tekme se ekipa ni pojavila v javnosti. Verjetno so se mnogi Jeseničani spraševali: kaj je z nekdanjim najboljšim slovenskim košarkarskim kolektivom. Od zlate generacije jeseniških košarkaric, v klubu ni ostala niti ena igralka.

Lahko rečemo, da je ženska ekipa začela povsem od začetka. Trenutno lahko računa klub na petnajst igralk in sicer devet deklet lahko nastopa še v kategoriji pionirk, medtem ko šest deklet lahko igra že v kategoriji mladink. To je starost ekipe, ki bi morala nositi breme prejšnje zlate generacije. Jasno je, da ta dekleta niti fizično niti psihično ne bi mogle nositi bremena slovenske lige.

Toda dekleta potrebujejo predvsem tekme. Mladinsko in pionirsko prvenstvo se zelo hitro bliža, dekleta pa so letos odigrala le pet tekem. To je vsekakor premalo, da bi

lahko ocenili, koliko so dekleta napredovala. Pomanjkanje tekem pa ima še druge negativne posledice. Če se ne tekmuje, dekleta izgubljajo veselje do treniranja, veselje do košarke. To je problem, na katerega vodstvo kluba ne sme pozabiti. Po trenerjevem načrtu bi ekipa morala imeti najmanj 12 težjih tekem, pri katerih rezultat ne bi imel nikakršnega pomena. To je tudi edina pot k ponovnemu vzponu ženske košarke.

Dekleta trenirajo vestno in redno. Treningi zahtevajo mnogo časa, katerega druga dekleta porabijo za sprehode, za kino predstave, za plese in podobno. Na to ne bi smeli pozabiti. Dekletom bi morali nuditi več, podpore tako moralne kot finančne, nuditi bi jim morali tekme.

Klub nujno potrebuje še enega trenerja, ki bi bil pripravljen delati s pionirkami. V spomladanskem času je namreč trener ženske članske ekipe organiziral pionirsko košarkarsko ekipo. Za ta lep šport se je v začetku navdušilo nič manj kot petnajst pionirk iz jeseniških osnovnih šol. Ker je v klubu le en trener, temu ni preostalo drugega, kot da je združil vse novinke z igralkami, ki igrajo že nekaj časa. Tako je imel na treningu tudi po 25 igralk. Seveda pa se s tolikšnim številom deklet ne da delati. Posledica tega pa je, da je po dveh mesecih košarko zapustilo kar deset pionirk! Ali ni to le prevelika škoda za jeseniško žensko košarko?

Sprašujem, ali številne bivše igralko ali igralci ne bi mogli pomagati klubu s svojimi bogatimi izkušnjami. Ali med njimi ni nikogar, ki bi bil pripravljen delati s pionirkami.

Delo v košarkarskem klubu, kljub poletni vročini in počitnicami, teče, kajti toliko problemov, toliko težav s katerimi se ta kolektiv srečuje, ne dovoljuje poletnega lenarjenja. B. r.

Rozka DIVJAK iz Bokalove ulice ima doma nad 100 lončkov in zabojev rož

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

28. in 29. julija ital. barvni film **SARTANA, DOLARJI IN MENIH**, v režiji Sergio Bergonzelli, v gl. vlogi Peter Lee Lawrence, ob 17. in 19. uri
30. in 31. julija ital.-jug. barvni film **SESTANEK Z NECASTNIMI**, v režiji William Mc Cabon, v gl. vlogi George Sanders, ob 19. uri
1. avgusta amer. barv. film **PETORICA ZA PEKEL**, v režiji Frank Kramer, v gl. vlogi Gianni Garko, ob 19. uri

2. avgusta zaprto
3. avgusta franc. barv. CS film **CAROLINE CHERIE**, v režiji Dennys De Lapatellere, v gl. vlogi France Aglande, ob 19. uri

4. avgusta amer. CS barvni film **NEKOČ JE BIL MALO-PRIDNEŽ**, v režiji Joseph Mankiewicz, v gl. vlogi Kirk Douglas, ob 19. uri

Kino PLAVZ

28. in 29. julija ital.-jug. barvni film **SESTANEK Z NECASTNIMI** ob 18. in 20. uri

30. in 31. julija ital. barvni film **SARTANA, DOLARJI IN MENIH** ob 20. uri

1. avgusta zaprto
2. avgusta ital. barvni film **KO SO ŽENSKO IMELE SE REPE** ob 20. uri

3. avgusta amer. barv. film **PETERICA ZA PEKEL** ob 20. uri

OBVESTILO POTROŠNIKOM

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJO, 29. JULIJA

- samopostrežna Rožca na Plavžu,
- samopostrežna Specerija market Union,
- samopostrežna Zarja, Kašta 3 na Koroški Beli.

ZAHVALA

Ob prezgodnji smrti našega draga očeta, moža, brata in strica

VALENTINA STARE

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih bili z nami, darovali vence in cvetje, izrazili sožalje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Prisrčna hvala za trud doktorju Tancarju, sosedoma Bucek in Sodja ter sosedu Klobučarju in vsem, ki so nam pomagali.

Zahvaljujemo se tudi pevcem za žalostinke, Ludviku Ambrožiču za poslovilne besede, ZB in ZK Bl. Dobrava za vence in vso izkazano pomoč.

Zalujoči: žena Marjeta, hčerka Cvetka, sin Stan-ko, sin Lado z ženo ter bratje in sestre

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojno vzdrževanje, se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Anton Kovačič

4. avgusta amer. barv. film **DNEVNIK JEZNE GOSPODINJE** ob 20. uri

Kino DOVJE-MOJSTRANA

28. julija nem. barvni film **SMRTNA ZMOTA V WIND-RIVERU**

29. julija špan. CS barvni film **PAZI NA KROKARJE, GRINGO**

4. avgusta ital.-jug. barvni film **SESTANEK Z NECASTNIMI**

Kino KRANJSKA GORA

28. julija špan. CS barvni film **PAZI NA KROKARJE, GRINGO**

29. julija ital. barvni film **KO SO ŽENSKO SE IMELE REPE**

1. avgusta ital.-jug. barvni film **SESTANEK Z NECASTNIMI**

2. avgusta amer. barv. film **PETERICA ZA PEKEL**

4. avgusta ital. barvni film **SARTANA, DOLARJI IN MENIH**

Kino DELAVSKI DOM

JAVORNIK

28. julija amer. barv. film **LJUBIMCI IN OSTALI TUJCI** ob 19.30

29. julija nem. barvni film **SMRTNA ZMOTA V WIND-RIVERU** ob 19.30

4. avgusta ital. barvni film **KO SO ŽENSKO SE IMELE REPE** ob 19.30

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage žene in mame

ANTONIJE TUŠAR

roj. Hafner

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, sodelavcem kolektiva DES — železarne Jesenice in vsem darovalcem cvetja. Posebno se zahvaljujemo osebju internega oddelka bolnice Jesenice za ves trud in lajšanje bolečin. Se enkrat posebno zahvala vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in voznikom osebnih avtomobilov za vso pomoč.

Zalujoči: mož Janez, sinova Bogomir in Edo z družinama in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, stare mame in prababice

FRANČISKE KOŠNJEK

se iskreno zahvaljujemo dr. Pogačniku in osebju internega oddelka jeseniške bolnice, Vidi Matič in Vlasti Vidic za ganljive poslovilne besede, društvu upokojencev, pevcem, godbi, sodelavcem Repetove dnine PIV, sosedom ter vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: hčerki Cilka in Steffa ter sinova Ivan in Mirko z družinami

HOKEJSKI DROBIŽ

Končno so se domenili, da bodo hokejisti prvega moštva Jesenic zagotovo odpotovali v Sovjetsko zvezo na desetdnevne priprave. Kot smo že poročali, bodo tam gostje ekipe Dinama iz Rige. Na pot bo odšlo 22 igralcev, ki se bodo v Rigi poleg rednih treningov in nekaj prijateljskih tekem, seznanili tudi z najmodernejšim sovjetskim konceptom treniranja in igranja hokeja. Na pot bodo odšli v torek, 31. julija.

V Rigo bosta odpotovala, poleg novih moči v jeseniškem moštvu — Albina Felca, Marjana Zbontarja in Piriha — tudi vojaka Franci Zbontar in bivši igralec Kranjske gore Joža Razinger, ki bosta te dni slekla sivoolivno uniformo. Ker so se v zadnjem času razširile govorice in dvomi ali bo Franci Zbontar po prihodu iz JLA nadaljeval hokejsko kariero na Jesenicah, so nam iz uprave HK Jesenice sporočili, da se je omenjeni igralec dokončno že odločil, da bo ostal v svojem matičnem klubu.

Na treningih prvega moštva so uvedli novost pri urjenju vratarjev. Silvo Poljanšek, ki se ukvarja tudi s tenisom, uporablja to znanje in namesto udarcev paka s palico, strelja proti vratom s pomočjo loparja žogico za tenis. Izkazalo se je, da je ta sprememba ravno tako dobra za pridobivanje potrebne refleksa vratarjev.

Po končani lanskeoletni sezoni je veteran jeseniškega hokeja in kapetan Franc Smolej nekajkrat omenil, da ne ve ali se bo tudi v sezoni 1973/74 aktivno posvetil hokeju in nastopal za prvo moštvo Jesenic. Ker zelo resno obiskuje treninge in je na njih, kot vedno do sedaj, eden najbolj prizadevnih, kaže, da se je »Frenk« odločil še eno sezono braniti barve jeseniškega hokeja.

Novi upravni odbor HK Jesenice ima pred seboj nedvomno številne naloge. Kot vse kaže, so se odborniki sistematično lotili dela in se prvi uspehi že kažejo. Ob tem pa ne bi smeli pozabiti na dolžnost do ljudi, ki so na različne načine prispevali k razvoju hokeja na Jesenicah. Znano je namreč, da so pred leti igralcem, ki so prenehali z igranjem, podelili kot skromna priznanja tako imenovano »zlato drsalko«. To je vsekakor lepa gesta, s katero bi morali nadaljevati. Spomnimo se le, koliko so za jeseniški hokej prispevali: Valentar, Klinar, Trebušak, Kristan, Korantar in številni drugi igralci in funkcionarji, ki so del svojega življenja, še posebej mladosti, darovali hokeju na ledu.

Z gradnjo jeseniške športne dvorane so pred nekaj časa povsem prenehali. Mnogi se zaradi tega sprašujejo, kdaj bo ta potrební objekt sploh dokončan. Kot smo zvedeli, je vzrok za začasno

prekinitev del pomanjkanje finančnih sredstev za nadaljnjo gradnjo. Kar se pa tiče dokončanja hale, je gotovo, da do tega letos še ne bo prišlo.

D.

Slovensko prvenstvo v slalomu pod Prisojnikom

Smučarsko društvo Jesenice je v nedeljo 22. julija izvedlo slovensko prvenstvo v slalomu pod Prisojnikom, ob udeležbi 60 tekmovalcev. Udeležba je bila omejena oziroma dovoljena le tistim tekmovalcem, ki so v eni izmed alpskih disciplin uvrščeni v tretji razred in navzgor. Zato so bili na startu res samo najboljši slovenski tekmovalci. Vreme ni bilo sončno, zato pa je bil sneg boljši, čeprav tudi dež ni prizanesel prireditvi.

Progi sta postavila Krauthaker, trener Jesenic in Magušar, trener državne reprezentance. Progi sta bili umirjeno zahtevni, tudi teren je zaradi strmine zahteven. Zato je bilo tudi nekaj padcev in odstopov, toda ne v pretiranem številu.

Zmagovalec, Blaž Jakopič, je smučal v prvem teku nekoliko previdno, pod svojimi sposobnostmi, zato je vodil v prvem teku. Gazvoda, Branik Maribor. V drugem teku je pokazal Jakopič, kaj zna, priboril si je zadosten naskok za zmago. Jesenice imajo med prvo petorico pri članih štiri mesta. Tudi pri starejših mladincih in starejših mladinkah so na prvem mestu jeseniški tekmovalci. Razveljavi je zlasti rezultat mladince Soberla, ki bi bil z do-

seženim rezultatom med člani na četrtem mestu.

REZULTATI:

člani: 1. Jakopič — Jesenice — 50,24, 2. Gazvoda — Branik Maribor — 50,98, 3. Straus — 51,15, 4. Gašperšič — 54,29, 5. Albrecht — 56,93 (vsi Jesenice);

članice: 1. Pikon — Radovljica — 58,98, 2. Gazvoda — Jesenice — 61,46, 3. Belc — Trbovlje — 69,56;

starejši mladinci: 1. Šoberl — Jesenice — 52,08, 2. Hölu — Fužinar Ravne — 52,25, 3. Polajnar — Jesenice — 54,73, 4. Skok — Triglav Kranj — 68,50;

starejše mladinke: 1. Veskovič — Jesenice — 68,38, 2. Žerovnik — Novinar — 68,56;

mlajši mladinci: 1. Križaj — Tržič — 52,84, 2. Zebler — Tržič — 55,06, 3. Franko — Gorica — 59,34;

mlajše mladinke: 1. Jezernik — Izletnik — 67,62.

A. B.

Dopisujte v Železarja

NOGOMET

V nedeljo zvečer se je vrnilo mladinsko moštvo NK Jesenic s 14-dnevnega taborjenja pri Novigradu. Taborjenje je bilo hkrati tudi priprava na bližajočo se prvenstveno sezono. Trener Radovič je pripravil plan treningov tako, da so se mladi nogometaši predvsem izpopolnjevali v tehničnih elementih igre z žogo. Med tem časom so odigrali tudi prijateljsko tekmo z mladinskim moštvom Umaga, ki se je končala z neodločenim rezultatom 1:1 (1:0). Kljub počitniškemu vzdušju in neznosni vročini so naši nogometaši zaigrali dobro in prvi polčas odločili z golom Grumerca v 20. minuti v svojo korist. V nadaljevanju so nekoliko popustili in dovolili domačinom, da so izenačili.

Trener Radovič, ki je bil vodja in organizator tega ta-moštva KELAGA iz Beljaka.

borjenja, je bil zadovoljen s prikazano igro in prizadevnostjo igralcev tako na tekmi kot na pripravah samih.

Omeniti moramo, da so mladinci za to taborjenje zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v klubu, sami zbrali denar, kar nedvomno dokazuje, da imajo veselje do nogometa. Če upoštevamo, da so tudi v uradnih tekmovanjih dosegali dobre rezultate, potem smo lahko prepričani, da se nam bo vse to v doglednem času bogato obrestovalo.

V petek, 20. julija, je bilo v Beli Peči (Italija) žrebanje parov prvega kola tradicionalnega nogometnega turnirja TREH MEJA, katerega organizator je letos Bela Peč. Tokrat nam žreb ni bil naklonjen, saj se bodo naši člani srečali 22. avgusta z lanskeoletnim zmagovalcem —

